

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Politické aspekty a jejich vliv na rozvoj územní
samosprávy**

Eliška Holomelová

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Eliška Holomelová

Ekonomika a management

Název práce

Politické aspekty a jejich vliv na rozvoj územní samosprávy

Název anglicky

Political aspects and their impact on local government progress

Cíle práce

Cílem práce je analyzovat průběh a dopad výsledků voleb ve vybrané obci Praha – Libuš v horizontu tří volebních období, tj. 12ti let. Hlavním cílem, kterého by bakalářská práce měla dosáhnout, je analyzovat názory starosty obce spolu s názory občana žijícího v obci, který se aktivně zajímá o danou problematiku a to na zastupitelstvo obce a jeho počínání si ve stávajícím volebním období, či na případné změny v rámci obce.

Metodika

Práce je rozdělena na teoretickou a analytickou část. V teoretické části budou popsány a vymezeny obce České republiky, volební systémy, komunální volby a mechanismus voleb do zastupitelstev obcí. Analytická část práce se bude věnovat popisu obce Praha – Libuš, historii voleb ve zmíněné obci a socioekonomické a demografické charakteristice obce. V analytické části bude provedena kvalitativní metodologie v podobě strukturovaného rozhovoru se stávajícím starostou obce Praha – Libuš a s dalšími občany žijícími v dané obci, kteří se aktivně zajímají o politickou situaci v ní.

Doporučený rozsah práce

30 – 40

Klíčová slova

obec, zastupitelstvo, komunální volby, starosta

Doporučené zdroje informací

BALÍK, S. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

BALÍK, S. – PINK, M. – ROBERTS, A L. – RYBÁŘ, M. – SPÁČ, P. – SVAČINOVÁ, P. – VODA, P. *Kvalita demokracie v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-7325-417-9.

ČMEJREK, J. – BUBENÍČEK, V. – ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, J. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA. *Obce a regiony*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4.

VALEŠ, L. *Politologické aspekty veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-7380-010-1.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Sylvie Kobzev Kotásková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 1. 3. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 02. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Politické aspekty a jejich vliv na rozvoj územní samosprávy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14. března 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Sylvii Kobzev Kotáskové, Ph.D., za velmi cenné rady, ochotu a odbornost, se kterou mou bakalářskou práci vedla. Dále bych ráda poděkovala panu starostovi Mgr. Jiřímu Koubkovi, DiS. a panu zastupiteli Mgr. Radku Řezankovi za ochotu, se kterou mi oba poskytli rozhovor.

Politické aspekty a jejich vliv na rozvoj územní samosprávy

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá územní samosprávou v České republice, obnovenou, nedlouho po sametové revoluci, v roce 1990. V práci jsou vymezeny nejnižší správní jednotky, kterými jsou obce, v nichž je lokální politika prováděna. Práce se zabývá orgány lokální samosprávy, které rozhodují o fungování a směřování jednotlivých obcí. Popisuje, jakým způsobem probíhají komunální volby a jaké jsou hlavní proměnné volebního systému poměrného zastoupení, který je používán v českém prostředí právě na této úrovni voleb. Bakalářská práce je zaměřena na jednu z městských částí hlavního města Prahy, a to na Prahu – Libuš. Popisuje ji z hlediska sociodemografického. Následně analyzuje složení jejího aktuálního zastupitelstva a dalších správních orgánů. Práce provádí komparaci volebních výsledků do zastupitelstva městské části v rámci tří po sobě jdoucích volebních období od roku 2010. Následně je provedena komparace těchto volebních výsledků i s volebními výsledky do zastupitelstva hlavního města Prahy. Na závěr jsou v bakalářské práci interpretovány rozhovory s občany aktivně se zajímajícími o lokální politiku žijícími v Praze – Libuši. Dva rozhovory jsou vedeny se členy zastupitelstva městské části, z nichž jeden je zároveň jejím starostou.

Klíčová slova: obec, městská část, samospráva, orgány obce, zastupitelstvo obce, starosta obce, komunální volby, volební systémy, kandidát, politická strana

Political aspects and their impact on local government progress

Abstract

The bachelor's thesis deals with local government in the Czech Republic which was reestablished shortly after the Velvet revolution, in 1990. The thesis defines the lowest administrative units, the municipalities, in which the local politics is made. The thesis deals with the authorities of self-government, which decides on function and policy guidance of each municipality. This work describes how the municipal election shall be and what are the main characteristics of proportional representation system, which is used for this type of election in the Czech Republic. The bachelor's thesis focuses on one Municipal District, Prague-Libuš. The work describes this Municipal District from socio-demographic view. It subsequently analyses the current composition of the municipal council and other administrative authorities. The thesis compares the election results to municipal council in Municipal District during the three electoral periods from the year 2010. Subsequently, there is made comparison of these results with electoral results to the municipal council of the capital of Prague. In the end the interviews with citizens, who are interested in local politics and living in Prague-Libuš, are interpreted. The two of these interviews are made with members of the municipal council and one of them is also the mayor of Municipal District Prague-Libuš.

Keywords: municipality, Municipal District, self-government, administrative authorities, municipal council, mayor, municipal election, electoral systems, candidate, political party

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika práce.....	13
3 Teoretická východiska	15
3.1 Decentralizace státní moci	15
3.2 Obecní samospráva v České republice.....	16
3.2.1 Vymezení obcí	16
3.2.2 Samospráva obcí	20
3.2.3 Typologie komunálních systémů	21
3.2.4 Orgány obce.....	22
3.2.4.1 Zastupitelstvo obce	23
3.2.4.2 Rada obce	26
3.2.4.3 Starosta obce.....	27
3.2.4.4 Další orgány obce	28
3.2.5 Financování českých obcí	29
3.3 Komunální volby.....	30
3.3.1 Volební systémy	30
3.3.1.1 Volební obvod	31
3.3.1.2 Volební klauzule.....	32
3.3.1.3 Volební formule.....	32
3.3.1.4 Kandidátní listiny	33
3.3.1.5 Volební okrsky	34
3.3.2 Občanská participace	35
3.3.3 Povaha komunálních výsledků v českém prostředí	36
3.3.4 Postavení hlavního města Prahy	37
4 Vlastní práce.....	39
4.1 Sociodemografická charakteristika městské části Praha – Libuš.....	39
4.1.1 Území městské části.....	39
4.1.2 Výstavba metra D	39
4.1.3 Výstavba tramvajové trati	40
4.1.4 Instituce na území městské části	41
4.1.5 Historie městské části	42
4.1.6 Obyvatelstvo městské části	43

4.1.7	Samospráva městské části.....	46
4.1.7.1	Zastupitelstvo městské části	46
4.1.7.2	Rada městské části.....	48
4.1.7.3	Úřad městské části	49
4.1.7.4	Výbory a komise.....	50
4.1.8	Občanské iniciativy, spolky a akce v městské části.....	51
4.2	Komparace volebních výsledků	52
4.2.1	Volby do zastupitelstva městské části v letech 2010, 2014 a 2018	52
4.2.1.1	Volby do zastupitelstva Prahy – Libuše v roce 2010	52
4.2.1.2	Volby do zastupitelstva Prahy – Libuše v roce 2014	55
4.2.1.3	Volby do zastupitelstva Prahy – Libuše v roce 2018	58
4.2.2	Porovnání s výsledky voleb do pražského zastupitelstva	62
4.2.2.1	Volby do zastupitelstva hlavního města Prahy v roce 2010.....	62
4.2.2.2	Volby do zastupitelstva hlavního města Prahy v roce 2014.....	63
4.2.2.3	Volby do zastupitelstva hlavního města Prahy v roce 2018.....	65
4.3	Rozbor vedených rozhovorů	67
4.3.1	Rozbor rozhovoru se starostou městské části	67
4.3.2	Rozbor rozhovorů s občany městské části	69
5	Závěr.....	71
6	Seznam použitých zdrojů	75
7	Přílohy.....	85

Seznam tabulek

Tabulka 1	Struktura obcí dle počtu obyvatel v ČR v jednotlivých krajích, 2021	18
Tabulka 2	Velikost zastupitelstev dle počtu obyvatel obce	23
Tabulka 3	Volební účast ve volbách do obecních zastupitelstev v ČR, 1990–2018	35
Tabulka 4	Velikost zastupitelstva městské části dle počtu obyvatel městské části	37
Tabulka 5	Vývoj počtu obyvatel městské části Praha – Libuš, 1880-2001	43
Tabulka 6	Vývoj počtu obyvatel městské části Praha – Libuš, 1995-2020	43
Tabulka 7	Složení zastupitelstva městské části, 2020-2022	46
Tabulka 8	Složení rady městské části Praha – Libuš, 2018-2022.....	48
Tabulka 9	Výsledky voleb do zastupitelstva Prahy – Libuše, 2010	53
Tabulka 10	Výsledky voleb do zastupitelstva Prahy – Libuše, 2014	55
Tabulka 11	Výsledky voleb do zastupitelstva Prahy – Libuše, 2018	58
Tabulka 12	Výsledky voleb do pražského zastupitelstva za městskou část, 2010	62
Tabulka 13	Výsledky voleb do pražského zastupitelstva za městskou část, 2014	63
Tabulka 14	Výsledky voleb do pražského zastupitelstva za městskou část, 2018	65

1 Úvod

Politika je sférou, která nás ovlivňuje na každodenní bázi.

Toto téma jsem si pro svou bakalářskou práci vybrala z toho důvodu, že jsem se o politiku vždy zajímala a považovala jsem ji za důležitou část života každého občana. Politická reprezentace, kterou si jako občané zvolíme, reprezentuje jako celek všechny z nás. Tato reprezentace probíhá na více úrovních, přičemž je ale její uvážlivé zvolení důležité na každé z nich. Stejně tak, jako nás reprezentuje námi zvolený prezident, premiér či ostatní členové vlády za celou republiku na mezinárodní úrovni, tak nás jako občany obcí reprezentuje starosta a celé zastupitelstvo. Ti zástupci, které si zvolíme, za nás jednájí a rozhodují. Utvářejí, v jakých podmínkách a za jakých okolností budeme jako občané žít. Z minulosti jsme se snad již jako národ poučili, že hodnoty jako demokracie a svoboda je důležité neustále kontrolovat a ty politické strany, které mají tendence tyto hodnoty potlačovat, bychom rozhodně neměli jako voliči podporovat. Jak napsal již Václav Havel ve své hře Spiklenci z roku 1972: „*Přirozenou nevýhodou demokracie je, že těm, kdo to s ní myslí poctivě, nesmírně svazuje ruce, zatímco těm, kteří ji neberou vážně, umožňuje skoro vše!*“ (Žantovský, 2014). Proto je naše kritické myšlení v kombinaci s občanskou participací nesmírně důležité. Neustále musíme jako občané pracovat na tom, aby svoboda a demokracie měla v České republice své místo.

Jedním z pilířů demokracie je právě decentralizace moci. Ta zaručuje, že nevládně pouze jedna skupina v nejvyšších patrech politiky. Moc je díky ní kontrolována a spoluutvářena na dalších správních úrovních. Z toho důvodu je důležité podporovat námi preferované kandidáty i na nižších úrovních politiky.

Přestože politická reprezentace v České republice aktivně probíhá na více úrovních, spatřujeme tendence občanů ty nejnižší z nich odsouvat do pozadí. Přitom lokální politika nejvíce ovlivňuje náš život právě tam, kde žijeme. Volební účast v komunálních volbách tomu ale bohužel neodpovídá. Na základě volebních dat ji část občanů České republiky vnímá spíše jako okrajovou záležitost, které nemusí být věnována tak velká pozornost. Bakalářská práce přibližuje, jak jsou komunální volby a následně prováděná politika realizovány. Ukazuje, proč by se všichni občané, kteří disponují volebním právem, měli účastnit všech voleb, které jsou realizovány.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Bakalářská práce má dílčí cíl a hlavní cíle, kterých má dosáhnout.

Dílčím cílem je provedení sociodemografické analýzy městské části, která Prahu – Libuš popíše z různých hledisek. Analýza má charakterizovat pražskou městskou část z hlediska obyvatelstva, území, institucí působících na jejím území či z pohledu občanské vybavenosti v rámci spolků a pořádaných akcí. Dílčím cílem je analyzovat stávající podobu zastupitelstva městské části, její radu a další orgány činné v její správě.

Hlavním cílem je provést komparaci volebních výsledků komunálních voleb konaných v letech 2010, 2014 a 2018 v městské části. Zde je cílem nalézt podobnosti a rozdíly výsledků na lokální úrovni mezi zkoumanými roky. Dále je cílem výsledky voleb do zastupitelstva městské části porovnat s výsledky voleb do zastupitelstva hlavního města Prahy.

Na závěr je cílem interpretovat a analyzovat názory starosty a dalších občanů žijících v městské části, které doplní provedenou komparaci volebních výsledků. Budou zjištěny důvody vstupu starosty do lokální politiky a jeho hodnocení svého působení v této funkci. Budou analyzovány pohledy na správu městské části a její počínání si ve stávajícím volebním období ostatními občany aktivně se zajímajícími o lokální politiku. Cílem je nalézt klady a zápory působení zastupitelstva a dalších orgánů aktivních v městské části od roku 2018. Hlavním cílem práce je odpovědět na otázku, zda je nynější zastupitelstvo kladně hodnoceno dotázanými občany městské části na konci svého volebního období.

2.2 Metodika práce

Bakalářská práce je rozdělena na dvě, rozsahem přibližně stejné části. První část tvoří teoretický výstup a druhou praktická práce.

Teoretická část pracuje s odbornou literaturou, dotýkající se problematiky komunálních voleb v České republice a v některých částech komunálních voleb i v rámci evropského prostředí. Dává do kontextu historický vývoj komunálních hledisek s jejich současným systémem.

V teoretické části jsou popsány a vymezeny obce a jejich kategorie. Jsou popsány typologie komunálních systémů. Následně se pomocí odborné literatury a legislativy České republiky práce zabývá správou obcí. Vymezuje správní orgány obcí, které v rámci republiky vykonávají zákonem vymezené funkce. Krátce je představeno také financování obcí v České republice. Velkou samostatnou kapitolu tvoří samotný systém komunálních voleb. V ní je představen volební systém používaný na lokální úrovni při obecních volbách v České republice. Jsou zde popsány a vysvětleny proměnné, dle nichž je volební systém určen. Práce se samostatnými kapitolami věnuje také občanské participaci a podobě výsledků komunálních voleb v České republice. Na konec teoretické části je zmíněno zvláštní postavení hlavního města Prahy, v němž se nachází v praktické části zkoumaná městská část.

Praktická část je uvedena sociodemografickou analýzou městské části. V ní je definováno území, obyvatelstvo, instituce a historie městské části. Je představena nynější správa městské části v podobě zastupitelstva, rady, starosty, městského úřadu, výborů a komisí. Jsou představeny občanské iniciativy, spolky a akce pořádané městskou částí. Stěžejní část tvoří komparace volebních výsledků v posledních třech volebních obdobích provedených na základě údajů Českého statistického úřadu, konkrétně z volebního serveru Volby.cz. Jsou mezi sebou porovnávání účastníci a vítězové komunálních voleb od roku 2010 do roku 2018. Ve stejném časovém horizontu jsou tyto výsledky následně porovnány s výsledky voleb do zastupitelstva hlavního města Prahy. Poslední kapitolu praktické části tvoří interpretace rozhovorů provedených s občany městské části. Tyto rozhovory jsou provedeny jak s občany participujícími na správě městské části, tak s těmi, kteří využívají pouze pasivní volební právo. Jeden rozhovor je proveden se starostou obce a jeden se

zastupitelem městské části. Všechny rozhovory mají polostrukturovaný charakter. Jsou následně přiloženy k práci v kapitole Přílohy.

3 Teoretická východiska

3.1 Decentralizace státní moci

„Veškerá politika je místní“ Thomas Tip O' Neill ml. (Heywood, 2004).

Tak jako nelze stát řídit bez centrální vlády, tak ho nelze řídit pouze pomocí ní. Decentralizovaná moc na úrovni místní samosprávy je pro stát nezbytná. Umožňuje větší participaci občanů v politice, poskytuje větší pochopení pro lokální problémy, pro občany je více legitimní, protože jim je bližší a nakonec tvoří jakousi kontrolu nad centrální vládou, která by mohla mít tendenci omezovat svobodu občanů (Heywood, 2004).

Přestože jsou spatřovány velké výhody decentralizované moci, v rozvojových zemích se stále příliš neuplatňuje, a dokonce je v průměru nižší, než byla na začátku 20. století spatřována ve Spojených státech nebo Velké Británii (Gadenne, a další, 2014).

3.2 Obecní samospráva v České republice

3.2.1 Vymezení obcí

Pro pochopení a rozbor komunálních voleb je třeba si hned zpočátku vysvětlit základní pojmy a souvislosti, které se jich týkají a budou se v bakalářské práci hojně vyskytovat. Nejprve je nezbytné definovat obec jako správní jednotku.

„Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.“ (Zákon č. 128/2000 Sb.).

„Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.“ (Zákon č. 128/2000 Sb.).

Obce jsou takzvanými nepřímými vykonavateli státní správy, protože vykonávají delegovanou státní moc. Jedná se o tzv. přenesenou působnost, kterou vykonávají její orgány, stejně tak, jako jí vykonávají orgány krajů jako vyšší územní samosprávní celky (Hendrych, 2003).

„Obec, která byla městem přede dnem 17. května 1954, je městem, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny. Předseda Poslanecké sněmovny tak na žádost obce stanoví a zároveň určí den, kdy se obec stává městem. Obec, která má alespoň 3000 obyvatel, je městem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.“ (Zákon č. 128/2000 Sb.).

Zmíněná hranice 3000 obyvatel však neplatí pro města, která se jimi již v minulosti stala, ale jen pro ta, která o povýšení na město požádají nově. Nemůže se tedy stát, že by správní jednotka, která má status města, byla ponížena na obec kvůli nedostatečnému počtu obyvatel. Vedle hranice počtu obyvatel se zohledňují ještě další kritéria, mezi která spadá například náměstí ve středu obce se zpevněným povrchem a chodníky, nebo dostatečně široká síť veřejných služeb. Ona síť veřejných služeb však musí přesahovat potřeby obyvatelstva obce, aby mohla sloužit i pro ostatní obyvatele spádového území, pro které by nově povýšená obec měla představovat jakési centrum dění. Tato kritéria ale nejsou závazná

při posouzení, zda obec může být na město povýšena. Na povýšení obce na město neexistuje žádný právní nárok, takže žádosti nemusí být nutně vyhověno. Ve všech případech tak záleží pouze na vůli předsedy Poslanecké sněmovny, zda žádosti vyhová (Balík, 2009).

„Obec, která byla oprávněna užívat označení městys přede dnem 17. května 1954, je městysem, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny. Obec je městysem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.“ (Zákon č. 128/2000 Sb.).

Městys se znovu zařadil do komunální politiky až v roce 2006, kdy došlo k novelizaci zákona č. 128/2000 Sb. Dříve se tento typ obce označoval městečkem a jednalo se o ta místa, kde se směly konat týdenní a dobytčí trhy. Toto privilegium totiž nepřipadalo všim a tím pádem byl městys oproti nim ve významově vyšším postavení (Balík, 2009).

K povýšení z města na statutární město může dojít pouze tehdy, dojde-li k novelizaci zákona o obcích, tj. zákona č. 128/2000 Sb. (Čmejrek, a další, 2010). Statutární města existovala již za doby Rakouska – Uherska a následně i v době Československé republiky, kdy se jejich počet v průběhu let měnil. V roce 1946 byly existující statutární města přeměněna na ústřední národní výbory (Hruška, a další, 2018). Patřila k nim ta města, kde žilo více než sto tisíc obyvatel (Valeš, a další, 2006).

Tato města mohou své území dále členit na městské části či městské obvody. Ty poté mohou být spravovány vlastními orgány k tomu určenými (Zákon č. 128/2000 Sb.). *„Územně členěná statutární města upraví své vnitřní poměry ve věcech správy města statutem, který je vydáván formou obecně závazné vyhlášky obce.“ (Zákon č. 128/2000 Sb.).*

K 1.1.2020 bylo v České republice evidováno celkem 6 258 obcí, 607 měst a 227 městysů (Český statistický úřad a, 2021). Následující tabulka ukazuje, jaká k tomuto datu byla struktura obcí v České republice.

Tabulka 1 Struktura obcí dle počtu obyvatel v ČR v jednotlivých krajích, 2021

Název kraje	Celkem	Počet obyvatel v obci										
		do 199	od 200 do 499	od 500 do 999	od 1 000 do 1 999	od 2 000 do 4 999	od 5 000 do 9 999	od 10 000 do 19 999	od 20 000 do 49 999	od 50 000 do 99 999	nad 100 000	
Hlavní město Praha	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Středočeský kraj	1 144	221	372	279	154	77	21	15	4	1	0	
Jihočeský kraj	624	230	206	85	50	32	14	2	4	1	0	
Plzeňský kraj	501	160	170	76	51	27	11	4	1	0	1	
Karlovarský kraj	134	16	42	34	16	15	4	4	3	0	0	
Ústecký kraj	354	46	125	86	45	27	8	10	5	2	0	
Liberecký kraj	215	27	65	60	31	17	10	2	2	0	1	
Královehradecký kraj	448	96	172	101	35	22	14	6	1	1	0	
Pardubický kraj	451	103	173	92	47	19	10	5	1	1	0	
Kraj Vysočina	704	329	209	99	36	14	9	4	3	1	0	
Jihomoravský kraj	673	109	189	180	109	61	15	4	5	0	1	
Olomoucký kraj	402	43	130	110	73	33	4	5	3	0	1	
Zlínský kraj	307	19	86	93	54	37	9	4	4	1	0	
Moravskoslezský kraj	300	14	55	73	76	49	18	3	7	4	1	
Česká republika	6 258	1 413	1 994	1 368	777	430	147	68	43	12	6	

Zdroj: Český statistický úřad a, 2021, vlastní zpracování

Z tabulky je patrné, že více než polovinu obcí v České republice tvoří ty do 500 obyvatel. To má vliv jak na velikost zastupitelstva, zvolení obecní rady, ale také na výsledky voleb. Dle Valeše a dalších jsou v malých obcích úspěšnější spíše nepolitické kandidáty. Občané zde totiž volí více své známé, než politická uskupení (2006).

V porovnání s ostatními státy v Evropě vytváří Česká republika společně s Francií a Slovenskem velikostně ojedinělou fragmentaci obcí. V jiných zemích, jak postkomunistických, tak s dlouholetou demokratickou tradicí, se není možné setkat s obcemi, ve kterých žije méně než 1000 obyvatel. Mezi zmíněné země patří například Anglie, Polsko, nebo Bulharsko (Čermák, a další, 2018).

Počet obcí se v České republice dle Bernarda a dalších od roku 1989 neustále měnil. Hned na začátku 90. let docházelo k masivnímu rozdělování obcí, které mělo definitivně odstříhnout nový režim od toho starého, neboť za socialismu docházelo naopak k jejich masivnímu seskupování. Tento trend se pomalu uklidňoval, až bylo v České republice v roce 2001 přesně 6 258 obcí. Jejich počet od té doby zůstával relativně stejný. Následovalo mnoho tendencí, jak obce zase začít spojovat, nebo alespoň zastavit jejich rozdělování. K tomu sloužil novelizovaný zákon, který zpřísnil podmínky pro rozpad obce, nebo programy jako Společenství obcí, Svazky obcí, či Místní akční skupiny (2011).

V roce 2003 vešla v platnost nová reforma, která rozděluje obce do kategorií podle velikosti, zeměpisné polohy, spádovosti a dalších kritérií a podle nich jim přisuzuje delegovanou státní moc. Vznikla tak soustava obcí o třech kategoriích, které Bernard a další zmiňují (2011).

Obce 1. typu, které jsou tak malé, že jim bylo přiděleno pouze minimální, nebo žádné množství delegované státní moci. Jedná se o 90 % obcí v České republice.

Obce 2. typu, které jsou také nazývány jako obce s pověřeným obecním úřadem. Jak již název napovídá, jejich obecním úřadům byla svěřena část delegované státní moci, jako distribuce některých sociálních dávek, nebo správní a organizační úkoly, které souvisí s volbami do Evropského parlamentu. Tuto delegovanou státní moc mohou provádět i na území jiných obcí, které patří do jejich zázemí. Do tohoto typu spadá přibližně 5 % obcí v České republice.

A posledním, 3. typem obcí, jsou obce s rozšířenou působností. Mezi delegovanou státní moc na obecní úřady těchto obcí patří například vydávání občanských průkazů, pasů a řidičských průkazů, nebo další úkoly v rámci vzdělávání. Tuto delegovanou státní moc mohou provádět navíc ještě ve větších územních obvodech než předchozí typy obcí. Do této kategorie patří přibližně 3 % obcí v ČR, přičemž všechny z nich jsou městy (Bernard, a další, 2011).

3.2.2 Samospráva obcí

Transformační proces, probíhající po sametové revoluci v roce 1989, se projevil i změnou na úrovni obecní samosprávy v České republice. Pro obnovení decentralizace moci se zasazovaly všechny tehdejší velké strany a hnutí. V roce 1990 tak došlo ke zrušení národních výborů, které vznikly po druhé světové válce (Čmejrek, a další, 2010).

Národní výbory však nebyly pouze jiným výrazem pro obecní samosprávy, nýbrž prakticky popíraly funkci samosprávy tím, že byly podřízeny Ministerstvu vnitra a zároveň národní výbory na nižší úrovni byly podřízeny výborům na úrovních vyšších. V roce 1949 byla fakticky ukončena i ekonomická samostatnost obcí, kdy došlo k přidružení příjmů a výdajů národních výborů do státního rozpočtu (Čmejrek, a další, 2010). To znamenalo, že stát mohl kontrolovat a fakticky i ovládat veškerou politiku na lokální úrovni. Tento zásah ohledně financování lokální samosprávy prostřednictvím státního účtu se neuskutečnil pouze v Československu, ale docházelo k němu ve všech státech střední Evropy, ve kterých vládl socialismus. Po roce 1990, kdy přicházely reformy ohledně lokálních samospráv, vznikaly i reformy finanční, díky nimž došlo k obnovení autonomie samospráv i z tohoto pohledu. Rozpočet obcí tak již nebyl součástí státního rozpočtu a lokální samosprávy nebyly závislé na grantech nebo dotacích z ročního státního rozpočtu (Horák, 2014).

K obnovení obecní samosprávy, která má své kořeny již mezi lety 1848 a 1849, kdy probíhaly správní reformy ještě za doby habsburské monarchie, došlo zákonem č. 367/1990 Sb. České národní rady z 4. září 1990. K 24. listopadu 1990, kdy se konaly první volby do zastupitelstev obcí, jich v Československu existovalo 5 769. (Semotanová, a další, 2018). Ještě před rozpadem Československa, na konci roku 1992, byly principy fungování obecních samospráv vloženy také do Ústavy České republiky, a to do sedmé hlavy (Bernard, a další, 2011).

Složení obecních zastupitelstev se s příchodem demokracie významně změnilo. V roce 1990 bylo v zastupitelstev obcí oproti národním výborům o 10 % více mužů a zvýšil se počet zastupitelů s vyšším vzděláním o 40 % (Bernard, a další, 2011).

V následujících letech obcím jako samosprávním celkům přibylo právo schvalovat místní územní plán a následně se stát i jeho pořizovatelem (včetně regulačních plánů). V roce

2000 byl přijat nový legislativní základ a veřejná správa tak byla znovu reformována. (Čmejrek, 2008). Ze zákona č. 128/2000 Sb. o obcích se vychází od té doby dodnes, přičemž byl několikrát novelizován (Zákon č. 128/2000 Sb.).

3.2.3 Typologie komunálních systémů

Existuje více typologií komunálních systémů, které byly vypracovány zahraničními autory na konci minulého století i teorie novější vytvořené již ve 21. století a kterým se ve své publikaci věnuje Jüptner a další autoři (2009). Věnují se typům obecních uspořádání v horizontální¹ a vertikální² dimenzi a zařazují jednotlivé státy do skupin, které mají podobné rysy samosprávy. Díky těmto typologiím je možné porovnávat různé lokální samosprávy a hledat jejich společné či rozdílné prvky na mezinárodní úrovni. Bohužel se však autoři těchto typologií nevěnovali Československu a ostatním středoevropským zemím, a ani po vzniku nových demokratických zemí ve střední Evropě je do nových typologií příliš nezařazovali. Nově vzniklé demokratické státy se neobjevily ani v teorii o lokální politické správě Hesseho a Sharpeho z roku 1991, za což byli autoři následně kritizováni ostatními odborníky, přestože v jiných ohledech byla tato typologie velmi kladně přijímána. Po rozpadu socialistického bloku a se vznikem více demokratických zemí vniká nová typologie komunálních systémů, která zahrnuje i nové demokratické státy střední Evropy. Tato typologie od autorů Heinelta a Hlepase z roku 2006 vychází na úrovni vertikální dimenze z typologie Hesseho a Sharpeho, avšak původní typologii rozšiřuje ještě o další skupinu zemí, mezi které řadí Českou republiku, Maďarsko a Polsko. Tuto skupinu nazývají středo- a východoevropskou. Horizontální dimenzi přebírají tito autoři z typologie Mouritzena a Svary, která se zaměřuje na postavení starosty v samosprávě. Heinelt a Hlepas tím vytváří novou typologii s názvem Polleader a unikátně tak kombinují horizontální a vertikální dimenzi lokální samosprávy v jedné typologii (Jüptner, a další, 2009).

¹ Horizontální dimenze samosprávy obsahuje kompetence a politickou relevanci obecních orgánů (Jüptner, a další, 2009).

² Vertikální dimenze samosprávy obsahuje stupeň nezávislosti (ať už politické či finanční) na národní úrovni správy země (Jüptner, a další, 2009).

3.2.4 Orgány obce

Všechny veřejnoprávní korporace, tudíž i obce, musí být zastupovány a navenek jednat pouze za pomoci svých orgánů k tomu určených, tzn. fyzických osob v daných funkcích (Balík, 2009).

Obce jsou spravovány svými zastupitelstvy. Mezi další orgány, které se podílejí na vedení a správě obcí, patří rady obcí, starostové, místostarostové, obecní úřady a zvláštní orgány obcí. Jak již bylo zmíněno, co se statutárních měst týče, mohou své rozčleněné území na městské části či obvody spravovat a zastupovat svými vlastními orgány (Čmejrek, a další, 2010).

Jak již označení samospráva napovídá, o své správě obec rozhoduje sama. Stát tak do její činnosti může zasahovat jen v případě ohrožení zákona za účelem jeho ochrany (Zákon č. 1/1993 Sb.).

3.2.4.1 Zastupitelstvo obce

Základním orgánem správy obce je její zastupitelstvo. Jeho složení je ustanoveno na základě výsledků obecních voleb. O zastupitelstvu v následujícím volebním období tedy rozhodují přímo občané dané obce v komunálních volbách (Čmejrek, a další, 2010).

„Volby do zastupitelstev obcí vyhlašuje, nestanoví-li tento zákon jinak, prezident republiky nejpozději 90 dnů před jejich konáním. Vyhlášení voleb se uveřejňuje ve Sbírce zákonů...“ (Zákon č. 491/2001 Sb.).

Velikost zastupitelstva, tedy počet jeho členů, musí být dle zákona stanovena na základě dvou parametrů. Těmi jsou velikost území obce a počet obyvatel dané obce, který odpovídá 1. lednu toho roku, v němž se mají uskutečnit komunální volby (Zákon č. 128/2000 Sb.). Přesná rozmezí uvádí následující tabulka.

Tabulka 2 Velikost zastupitelstev dle počtu obyvatel obce

Počet obyvatel	Velikost zastupitelstva
do 500 obyvatel obce	5 až 15 členů zastupitelstva
nad 500 do 3 000 obyvatel obce	7 až 15 členů zastupitelstva
nad 3 000 do 10 000 obyvatel obce	11 až 25 členů zastupitelstva
nad 10 000 do 50 000 obyvatel obce	15 až 35 členů zastupitelstva
nad 50 000 do 150 000 obyvatel obce	25 až 45 členů zastupitelstva
nad 150 000 obyvatel obce	35 až 55 členů zastupitelstva
Hlavní město Praha	55 až 70 členů zastupitelstva

Zdroj: Zákon č. 128/2000 Sb., Zákon č. 131/2000 Sb., vlastní zpracování

Před novelizací zákona č. 128/2000 Sb. mohlo být v nejmenších obcích, ve kterých žilo do 500 obyvatel, vytvořeno zastupitelstvo maximálně o devíti členech. Devíti člennému zastupitelstvu bylo ovšem následně znemožněno zřídit radu obce, protože ta se nevolila v obcích, kde bylo méně než 15 zastupitelů. Schválená novelizace zákona tak nově umožnila volit i v těch nejmenších obcích relativně velké zastupitelstvo, aby byla vždy možnost zřídit i obecní radu (Čmejrek, a další, 2010).

Na druhou stranu je ale podle studie Jaroše a Balíka zřejmé, že v malých obcích se zastupitelstva volí spíše v nižší a někdy i na nejnižší možné hranici počtu mandátů. Důvod je prostý – není, kdo by kandidoval. V roce 2014 bylo tak přibližně v polovině obcí zvoleno zastupitelstvo, ve kterém usedlo pouze 7 a méně zastupitelů (Jaroš, a další, 2018).

Po tom, co je zastupitelstvo zvoleno, vzniká jejich členům mandát zastupitelů (Zákon č. 128/2000 Sb.).

„Člen zastupitelstva obce skládá na začátku prvního zasedání zastupitelstva obce, jehož se po svém zvolení účastní, slib tohoto znění: „Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce (města, městyse) a jejich (jeho) občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky.“ (Zákon č. 128/2000 Sb.).

Mandáty členů zastupitelstva, stejně tak jako mandáty všech ostatních ústavních činitelů v České republice, jsou takzvané reprezentativní mandáty. Tento typ mandátu se liší od mandátu, který byl používán za minulého režimu, tj. imperativního mandátu³ svou povahou a byl obnoven po demokratickém převratu v roce 1990. Vykonavatel reprezentativního mandátu je povinen vykonávat jej pouze podle svého svědomí a není tak nucen jakékoli činnosti vykonávat na základě něčích příkazů, či hlasovat stejně jako subjekt, za který byl ve volbách zvolen. Tento typ mandátu tak plně splňuje rysy zastupitelské demokracie na rozdíl od mandátů, které byly používány za socialismu. V té době mohl být dokonce zastupitel odvolán, pokud se nechoval podle norem, které byly nastaveny (Balík, 2009).

„Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce (§ 35 odst. 1). Zastupitelstvu obce je vyhrazeno schvalovat program rozvoje obce, schvalovat rozpočet obce, závěrečný účet obce a účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni, zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce, zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny, ...vydávat obecně závazné vyhlášky obce, rozhodovat o vyhlášení místního referenda, navrhopvat změny katastrálních území uvnitř obce, schvalovat dohody o změně hranic obce a o slučování obcí...“ (Zákon č. 128/2000 Sb.).

³ „Vázaný mandát, tj. závislé postavení člena parlamentu. Imperativní mandát byl obnoven za socialismu, kdy členové parlamentu byli povinni plnit „vůli svých voličů“ a byli odvolatelní“ (Senát Parlamentu České republiky b, 2021).

Stejně jako celému zastupitelstvu, jako orgánu obecní samosprávy, tak i jeho jednotlivým členům náleží určitá práva a povinnosti, která jsou udaná zákonem (Zákon č. 128/2000 Sb.).

„Člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím návrhy na projednání, vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob..., požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace o věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.“ (Zákon č. 128/2000 Sb.).

Obecně tak lze říci, že zastupitel disponuje třemi právy, a to právem iniciativy, právem interpelace⁴ a právem informace (Balík, 2009).

„Člen zastupitelstva je povinen zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě zasedání jiných orgánů obce, je-li jejich členem, plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů obce a jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce.“ (Zákon č. 128/2000 Sb.).

Zasedání zastupitelstva svolává starosta, a to podle potřeby projednávaných záležitostí. Musí tak však učinit nejméně jednou za tři měsíce. Zastupitelstvo se poté musí sejít na území obce. Zasedání zastupitelstva se může pokaždé, kdy se zastupitelstvo sejde, zúčastnit kdokoli, jsou tedy pro veřejnost veřejná (Zákon č. 128/2000 Sb.).

„Zastupitelstvo obce je schopno se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jeho členů. Jestliže při zahájení jednání zastupitelstva obce nebo v jeho průběhu není přítomna nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva obce, ukončí předsedající zasedání zastupitelstva obce. Do 15 dnů se koná jeho náhradní zasedání...“ (Zákon č. 128/2000 Sb.).

Pro zastupitelstva menších obcí v České republice platí, že v nich zasedají spíše nestraníci než občané kandidující za politickou stranu. Se vzrůstajícím počtem obyvatel obce

⁴ Interpelací se rozumí kvalifikovaný dotaz (Senát parlamentu České republiky a, 2022)

se tato tendence překlápí na stranu politických straníků. V porovnání s tím se na Slovensku straníci prosazují i v malých obcích výrazně lépe (Čermák, a další, 2018).

3.2.4.2 Rada obce

Zákon udává, že rada obce plní výkonnou funkci obecní samosprávy a je zároveň odpovědná zastupitelstvu (Zákon č. 128/2000 Sb.).

„V obci, kde se rada obce nevolí, vykonává její pravomoc starosta, nestanoví-li tento zákon jinak (§ 102 odst. 4).“ (Zákon č. 128/2000 Sb.).

Rada obce je dle zákona tvořena starostou, místostarostou a dalšími členy zastupitelstva, kteří jsou do ní zvoleni. Velikost rady obce se odvíjí od velikosti zastupitelstva obce. Její počet členů musí tvořit maximálně jednou třetinou počtu členů zastupitelstva. Velikost rady obce se pohybuje mezi 5 až 11 členy, přičemž musí být tento počet lichý. V těch obcích, kde počet členů zastupitelstva nedosáhne alespoň 15 členů, rada obce není volena (Zákon č. 128/2000 Sb.).

Schůze rady obce se dle zákona konají, jen pokud je potřeba. Neexistuje tedy právní předpis, který by nařizoval, kdy nejméně se mají členové rady scházet, jako je tomu u jednání zastupitelstva. Jejich schůzí se zároveň nemůže účastnit jakýkoli občan, jako je tomu u schůzí zastupitelstva, neboť jsou neveřejné (Zákon č. 128/2000 Sb.).

„Rada obce je schopna se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů; k platnému usnesení nebo rozhodnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většina všech jejích členů.“ (Zákon č. 128/2000 Sb.).

3.2.4.3 Starosta obce

„Starosta zastupuje obec navenek.“ (Zákon č. 128/2000 Sb.).

Do své funkce je starosta dle zákona volen ostatními členy zastupitelstva, stejně jako jeho zástupce, kterým je místostarosta (Zákon č. 128/2000 Sb.). Zde je spatřován rozdíl ve způsobu volby starosty ve srovnání s většinou ostatních zemí střední a západní Evropy. Ve většině těchto zemí je totiž starosta volen přímo občany ve volbách, a Česká republika tak tvoří společně s Polskem, pobaltskými státy a Chorvatskem výjimku (United Cities and Local Governments, 2008). Jak u starosty, tak u místostarosty platí, že musí být občany České republiky na rozdíl od členů zastupitelstva a rady obce, u kterých to není požadavkem, a jsou odpovědní zastupitelstvu (Zákon č. 128/2000 Sb.).

Již v roce 1990 bylo jasné, že tvůrci nových zákonných předpisů nebudou chtít v Československu vytvořit model, kde by měl starosta obce výrazně silnější postavení než ostatní orgány obce. Proto byl obnoven model, který byl již znám z české samosprávné historie, a to ten, kde je starosta zvolen z členů zastupitelstva a je tak „první mezi sobě rovnými“ (Horák, 2014).

I podle typologie Heinelta a Hlepase z roku 2006 se český starosta zařazuje společně se svými belgickými, nizozemskými nebo švýcarskými protějšky do skupiny, kterou nazývají jako systém kolektivního vedení (The collective form) a jedná se o ten způsob lokální vlády, kdy stojí starosta v čele kolektivního orgánu, v České republice tedy zastupitelstva, voleného občany (Jüptner, a další, 2009).

Dle Balíka a dalších měl v roce 2014 v České republice větší šanci na zvolení starosta s politickou příslušností než nestraník. Přitom je možné sledovat, že podíl nestraníků je ve většině případů (především malé a střední obce) vyšší než 50 %. Zároveň je sledován fakt, že nejčastěji jsou starostové voleni do své funkce bez předchozí politické zkušenosti na lokální úrovni. To je ovšem dáno nejvyšším počtem malých obcí, v nichž se tento případ převážně objevuje. Vedle toho v obcích střední až velké velikosti je předchozí politická participace starostů na výrazně vyšší úrovni (2015). Tento údaj se tedy s postupujícím časem příliš nemění, jak je možné pozorovat v článku Dana Ryšavého. Ten uvádí, že členství v politické straně u starostů malých obcí bylo nízké již v letech 1997 a 2004 (2006).

Největší počet starostů v roce 2014 spadal do věkové kategorie 50-59 let, přičemž skoro vůbec nebyla zastoupena věková kategorie v rozmezí 18-29 a 80-95 let. (Balík, a další, 2015). Po následujících komunálních volbách v roce 2018 se tento údaj příliš neliší. Průměrný věk nově zvolených starostů byl 49,8 let. Je taky patrné, že ve většině případů byl průměrný věk starostů vyšší, než průměrný věk zastupitelů a radních (až na členy strany TOP 09 a hnutí ANO). Z toho lze vyvodit, že zastupitelstvo své starosty většinou volilo i na základě životních zkušeností (Hájek, a další, 2020).

3.2.4.4 Další orgány obce

Mezi další orgány obce patří obecní úřad a jeho tajemník, výbory zastupitelstva, komise rady obce a správce obce (Balík, 2009).

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem obecního úřadu a zaměstnanci obecního úřadu. Jeho úkolem je plnit povinnosti přidělené zastupitelstvem a radou obce a dále pomáhat výborů a komisím, které případně zřídí rada obce (Čmejrek, 2008).

Pokud je zřízena funkce tajemníka obecního úřadu, odpovídá za plnění svých pravomocí starostovi obce. Pokud funkce zřízena není, vykonává jemu přidělené úkoly sám starosta (Balík, 2009).

Mezi další orgány obce patří výbory, které jsou zřizovány zastupitelstvem. Vždy jsou zřízeny finanční a kontrolní výbory, jejichž členem nemůže být starosta, místostarosta a tajemník obecního úřadu a ani další osoby, které jsou jakkoli spjaty s rozpočtovými a účetními pracemi obecního úřadu. Dále mohou být zřízeny výbory pro národnostní menšiny, a to v těch obcích, kdy tyto menšiny tvoří alespoň deset procent obyvatel. Výbory musí mít, stejně jako rada obce, vždy lichý počet členů. (Čmejrek, 2008).

Komise zastávají iniciativní a poradní funkce pro radu obce (Čmejrek, 2008).

Posledním, ani ne tak orgánem obce, ale jakýmsi zastupujícím vykonavatelem pravomocí, je správce obce. Činí tak, pokud se například neuskuteční komunální volby z důvodu nedostatečného počtu kandidátů, v případě rozpuštění zastupitelstva, nebo z důvodu absence funkce starosty po dobu alespoň šesti měsíců (Balík, 2009).

3.2.5 Financování českých obcí

Financování obcí v České republice víceméně koresponduje s Evropskou chartou regionální samosprávy přijatou v roce 1997, ačkoli se od ní v několika odstavcích odchyluje. Tato charta je totiž prezentována pouze jako doporučující. Česká republika spolu s Rakouskem a Polskem tvoří skupinu zemí, ve kterých je typická nízká daňová autonomie⁵ samospráv. Pro ně je typická stabilita místních daní, ale tvoří pouze malou část rozpočtu samosprávy. V České republice zhruba 3 % rozpočtu tvoří autonomní daně obcí, 54 % sdílené daně a 43 % mezivládní dotace a transfery. Mezi místní daně v ČR se řadí pouze daň z nemovitostí. Výši sdílených daní, na kterých jsou české obce závislé, ale sami obce nemohou nijak ovlivnit, protože jejich podíl je určován centrální vládou (Kruntorádová, 2015).

„Rozpočet územního samosprávného celku a svazku obcí je finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku a svazku obcí... Rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný...“ (Zákon č. 250/2000 Sb.).

⁵ Daňovou autonomií se rozumí dostatečná nezávislost obce na sdílených daních (Kruntorádová, 2015).

3.3 Komunální volby

Komunální, stejně tak jako všechny ostatní volby v České republice, jsou upraveny vlastním zákonem. V případě zkoumané problematiky jde o zákon č. 491/2001 Sb., který nabyl účinnosti 31.12.2001 (Zákon č. 491/2001 Sb.).

„*Funkční období zastupitelstev obcí je čtyřleté...*“ (Zákon č. 491/2001 Sb.). Občané České republiky tedy chodí volit obecní zastupitelstva jednou za čtyři roky (Zákon č. 491/2001 Sb.). Ve stejném časovém horizontu čtyř let chodí v komunálních volbách volit například i Finové (Arter, a další, 2022). V porovnání s tím ve Francii chodí voliči k tomuto druhu voleb jen každých šest let (Gougou, 2008).

3.3.1 Volební systémy

Volebních systémů existuje po celém světě celá řada, přičemž je možné je rozdělit na dva hlavní proudy, a to na většinové systémy a systémy poměrného zastoupení. Jde o jakýsi soubor pravidel, podle něhož se uskutečňuje volba těch, kteří kandidují (Heywood, 2004).

Dle Chytilka a dalších však vedle zmíněných většinových a poměrných systémů existují ještě další dvě kategorie, a to semiproporční a smíšené volební systémy. Nejvíce využívaným volebním systémem v Evropě je systém poměrného zastoupení (2009).

Systém poměrného zastoupení je označován za systém nejvíce spravedlivý. Děje se tak, protože přesně odráží preference voličů, a tak politická strana získává tolik procent mandátů, kolik získala procent hlasů ve volbách. Na rozdíl od většinového systému neupozaduje menšiny a je tak vhodný pro ty země, kde je jich veliké množství (Čmejrek, a další, 2016).

Strukturu přidělených mandátů, tedy jejich přepočítání ze získaných hlasů ve volbách, ovlivňují základní proměnné, mezi které řadíme velikost volebního obvodu, volební formuli, volební klauzuli, strukturu hlasu a formu kandidatury (Čmejrek, a další, 2010).

3.3.1.1 Volební obvod

Velikost volebního obvodu je některými autory považována za hlavní faktor, který nejméně ovlivňuje přerozdělení hlasů na mandáty, jak uvádí Chytílek a další autoři. Velikosti těchto obvodů lze členit do tří kategorií, přičemž hranice počtu mandátů v obvodu se u nich mírně liší (například dle Nohlana nebo Taagepury a Shugarta) (2009).

Zmíněné tři kategorie jsou následující: nízká (zde se přiděluje od dvou do čtyř mandátů), střední (přiděluje se od pěti do devíti mandátů) a vysoká velikost volebního obvodu (zde jde o přidělení deseti a více mandátů). Zároveň platí, že se čím větší je volební obvod, tím větší je proporcionalita⁶, a naopak u malých obvodů se objevuje disproporcionalita⁷ přepočtených mandátů z výsledků voleb. Nutno ale říci, že proporcionalita nestoupá lineárně s velikostí obvodu (Chytílek, a další, 2009). Dle Čmejrků a dalších nastává velká disproporcionalita u obvodů s méně než pěti mandáty a dochází k velké výhodě velkých stran (2010).

Velikost volebního obvodu tedy udává, kolik mandátů může být zastupitelstvu dané obce přiděleno v jednom obvodu. Od obnovení lokální samosprávy v roce 1990 se tyto počty lehce měnily a jak již bylo uvedeno výše, nejmenší obce si kvůli malému počtu mandátů v zastupitelstvu nebyly schopny zřídit radu obce mezi roky 1994-2003 (Balík, 2009).

Jde také o to, na kolik obvodů je obec členěna. Od roku 1990 opět docházelo ke změnám, od roku 2001 však platí dolní hranice volených zastupitelů pro daný obvod, přičemž horní hranice není určena. Je také důležité zmínit, že ve většině obcí v České republice se volí zastupitelstvo v jedno obvodových obcích (Balík, 2009).

Na závěr je důležité zmínit úlohu gerrymanderingu. Jde o volební geometrii, jinými slovy o záměrné přesouvání hranic jednotlivých volebních obvodů (Čmejrek, a další, 2010). Erik Engstrom ve své knize uvádí příklady onoho manipulování s volebními obvody v USA již od 19. století. Ukazuje, jak často se měnily volení obvody podle potřeb majoritních stran i rasově motivované přesouvání hranic obvodů, které do nynějška představuje velké množství soudních sporů. Přesouvání hranic volebních obvodů podle něj stále ovlivňuje výsledky voleb současné politické scény (2013).

⁶ Proporcionalitou se rozumí úměra části k celku, správný poměr (Internetová jazyková příručka a, 2008-2021).

⁷ Disproporcionalitou se rozumí opak k proporcionalitě, tedy nepoměrnost či neúměrnost (Internetová jazyková příručka b, 2008-2021).

3.3.1.2 Volební klauzule

Než se přistoupí k přidělování mandátů jednotlivým politickým subjektům, je třeba stanovit hranici minimálních získaných hlasů, přes kterou se subjekt musí dostat, aby měl nárok na jejich přidělení. Onou hranicí se označuje volební, nebo též uzavírací klauzule. Uzavírací klauzule plní redukční funkci a znemožňuje, aby se do tzv. skrutinia nedostalo příliš velké množství malých subjektů, a zastupitelstvo tak bylo zbytečně tříštěno (Čmejrek, a další, 2010).

Volební klauzule v komunálních volbách nebyla v naší republice používána až do roku 2001. V tomto roce bylo rozhodnuto o 5 % hranici. Pokud se ale přes tuto hranici nedostanou alespoň dva kandidátní subjekty, zmíněná hranice se snižuje o 1 % až do té doby, kdy je jimi překonána (Balík, 2009).

3.3.1.3 Volební formule

Po překonání stanovené hranice přichází na řadu metoda, podle níž se hlasy přerozdělují na mandáty zastupitelského orgánu. Tyto metody jsou nazývány volební formule. Dle Lebedy je možné tyto formule rozdělit na dvě základní skupiny, a to podle toho, na jakém principu fungují. První skupinou jsou metody volebního čísla⁸, které přidělují politickým kandidátům mandáty podle výsledků té dané kvóty. Bývají následně často spojovány s dalšími metodami, neboť často nedokáží rozdělit v prvním skrutiniu všechny mandáty. Do metod volebního čísla patří Hareova kvóta, Hagenbach-Bischoffova kvóta, kvóta Imperiali a posílená kvóta Imperiali. Druhou skupinu tvoří volební dělitelé, kteří používají řady čísel jako dělitelů, pomocí nichž rozdělují hlasy postupně a beze zbytku hned v prvním skrutiniu. Do této skupiny se řadí D'Hondtův dělitel, dělitel a modifikovaný dělitel Sainte-Laguë, modifikovaný Huntingtonův dělitel, dělitel Imperiali a Dánský dělitel (2006).

V české komunální politice se po obnovení lokální samosprávy nejdříve používal dělitel Sainte-Laguë, který byl následně v roce 2001 nahrazen D'Hondtovým dělitelem. Tato metoda používá pro přidělení mandátů dělitele od 1 do n, kterými dělí počet získaných hlasů.

⁸ Metody volebního čísla jsou v literatuře častěji nazývány metodami volební kvóty, ale v bakalářské práci budou označovány jako metody volebního čísla dle české judikatury, stejně tak, jak uvádí Lebeda (2006).

Výše n je udána počtem kandidujících za danou stanou. Tento počet nesmí přesáhnout počet křesel v zastupitelstvu (Balík, 2009).

3.3.1.4 Kandidátní listiny

V českém komunálním prostředí, jak již bylo zmíněno, je používán listinný poměrný volební systém. Jde tedy také o to, jakým způsobem může volič hlasovat. Pokud se jedná o strukturu hlasování, jsou spatřovány různé typy kandidátních listin, které mohou být voliči ve volbách předloženy (Balík, 2009).

Prvním typem je přísně vázaná kandidátní listina, kde volič nemůže nijak ovlivnit či personalizovat svou volbu a případní vítězní kandidáti jsou již předem určeni stranou v pořadí uvedeném na kandidátní listině. U tohoto typu kandidátních listin je spatřována výhoda především v možnosti včlenit na přední místa i kandidáty, kteří by nemuseli za jiných okolností obdržet tolik hlasů. Tím se myslí zástupci menšin či ženy⁹ (Chytílek, a další, 2009). Do této kategorie lze zařadit země jako Portugalsko, Rumunsko nebo Chorvatsko. Druhým typem jsou vázané kandidátní listiny, kde volič již může personalizovat svou volbu a označit preferovaného kandidáta, ale pouze v rámci jedné strany. Používají ho v Dánsku, Belgii či Finsku (Lypynska, 2020). Tím, kde může volič udělovat hlasy napříč kandidátními stranami, je třetí typ listin, nazývaný volnou kandidátní listinou (Chytílek, a další, 2009).

V České republice je na lokální úrovni zaveden třetí, tedy typ volné kandidátní listiny. U tohoto typu je povoleno tzv. panašování, které umožňuje voliči hlasovat pro různé kandidáty ze všech možných kandidátních listin. Zároveň má volič právě tolik hlasů, kolik je mandátů v zastupitelstvu. Může hlasovat buď jen pro jednu stranu a odevzdat jí tak všechny své hlasy, nebo označí stranu a další kandidáty z jiných stran, nebo nemusí označovat stranu vůbec a zvolí tak jednotlivé kandidáty pouze podle vlastní preference (Balík, 2009). Tento systém je používán také v Nizozemí (Lypynska, 2020).

⁹ V případě zařazení žen do kandidátních listin tohoto typu jde o tzv. zipping, kdy jsou postupně střídána obě pohlaví (Chytílek, a další, 2009).

3.3.1.5 Volební okrsky

V každé obci je taktéž možné nalézt určitý počet volebních okrsků, které stanoví starosta obce podle počtu voličů daného území. V každém volebním okrsku je zřízena jedna volební místnost, kam přicházejí občané volit ve stanovené volební dny. Volební okrsky se většinou určí tak, aby do každého spadalo přibližně tisíc obyvatel, ale mohou být zvoleny podle uvážení starosty i jinak. Všechny okrsky je možné nalézt v Registru územní identifikace, adres a nemovitostí (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021). Jejich evidence v něm je jako povinnost uložena zákonem č. 222/2012 Sb. (Český úřad zeměměřický a katastrální, 2022).

3.3.2 Občanská participace

Participací veřejnosti na politice se nechápe pouze volební účast občanů, ale také jejich protestní chování v podobě podpory nejrůznějších petic nebo účast na demonstracích, či projev přímé demokracie v podobě referend (Balík, a další, 2016).

Pro občany České republiky je typická nižší volební účast, přičemž nejvíce občanů přichází k urnám při sněmovních, a právě obecních volbách, v nichž je tento trend sledován nejvíce v malých obcích. Míra tohoto druhu participace je srovnatelná s ostatními postkomunistickými zeměmi, bohužel však Česká republika zaostává za zeměmi západní Evropy. Nutno také dodat, že volební účast se od roku 1989 snižuje, a to nejen v České republice, ale ve většině států střední a východní Evropy (Balík, a další, 2016). Pro ilustraci je přiložena tabulka volební účasti ve volbách do zastupitelstev obcí ČR mezi lety 1990 až 2018. Jsou v ní uvedeny tak všechny dosavadní komunální volby.

Tabulka 3 Volební účast ve volbách do obecních zastupitelstev v ČR, 1990–2018

Rok	1990	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Volební účast v %	73,5	62,3	46,7	45,5	46,4	48,5	44,5	47,3

Zdroj: Český statistický úřad c, 2020, vlastní zpracování

Nejčastěji pak čeští občané podporují petiční akce, bojkoty a nakonec demonstrace. Přestože je tato participace stále na nízké úrovni, v porovnání s postkomunistickými zeměmi je u nás zpravidla vyšší (Balík, a další, 2016).

Podílení se na přímé demokracii, tedy účastí při referendech, je v České republice na komunální úrovni celkem běžné. Od doby, kdy vešla v platnost povinnost místní referenda ohlašovat¹⁰, se jich v republice uskutečnilo 230, přičemž u dvou třetin z nich byl výsledek díky dostatečné účasti voličů platný (Balík, a další, 2016).

¹⁰ Povinnost místní referenda ohlašovat vešla v platnost v roce 2005 (Balík, a další, 2016).

3.3.3 Povaha komunálních výsledků v českém prostředí

Bernard uvádí, že lze u politicky méně aktivních voličů sledovat existenci vlivu tzv. „zkratek“ na jejich volební preference, přičemž zkratky představují individuální charakteristiky kandidátů. Jedná se například o věk, zastávané zaměstnání, pohlaví, politickou zkušenost, ale například i atraktivní vzhled kandidáta. Uvádí, že v českém prostředí se kladně projevuje zejména inkumbační efekt¹¹, kdy má kandidát přibližně 80 % šanci, že ve volbách znovu uspěje. Dle Čmejrků dále uvádí, že je důležitým aspektem také věk kandidátů. Příliš nízký i vysoký věk je podle něj spíše překážkou a v zastupitelstvech proto usedají převážně osoby středního věku. Bernard dále uvádí, že ženy mají menší možnost ve volbách uspět, ať už kvůli horšímu umístění na kandidátní listině (jsou často umísťovány na nižších příčkách), nebo kvůli menšímu počtu preferenčních hlasů (2012).

Zmíněné individuální charakteristiky se pak většinou na volbě voličů podílejí jak ve větších, tak menších obcích. Ve středních městech pak dochází k největším tendencím přeskokování kandidátů ze zadních pozic na přední příčky (Bernard, 2012).

¹¹ Inkumbační efekt představuje znovuzvolení, tedy pokud má kandidát politickou zkušenost (Bernard, 2012).

3.3.4 Postavení hlavního města Prahy

Přestože hlavní město Praha není zákonem zařazeno mezi statutární města, svými vlastnostmi přidělenými zákonem č. 131/2000 Sb. ho do značné míry připomíná. Člení stejně své území na městské části, které jsou samostatně spravovány svými zastupitelstvy zvolenými v komunálních volbách občany (Hruška, a další, 2018). Funkci obecního úřadu vykonává magistrát a funkci starosty primátor, stejně jako ve statutárních městech (Zákon č. 131/2000 Sb.) a (Zákon č. 128/2000 Sb.). Z pohledu druhu spádovosti pro daný typ obcí spadá Praha do Komory statutárních měst¹² (Svaz měst a obcí České republiky, 1995-2022).

Městské části hlavního města Prahy fungují prakticky stejně, jako ostatní obce České republiky (Hruška, a další, 2018). V některých ohledech se ale liší. Mezi ně patří například velikosti jednotlivých zastupitelstev podle počtu obyvatel, jak dokládá následující tabulka.

Tabulka 4 Velikost zastupitelstva městské části dle počtu obyvatel městské části

Počet obyvatel městské části	Velikost zastupitelstva městské části
do 500 obyvatel městské části	5 až 9 členů zastupitelstva
nad 500 do 3 000 obyvatel městské části	7 až 15 členů zastupitelstva
nad 3 000 do 10 000 obyvatel městské části	11 až 25 členů zastupitelstva
nad 10 000 do 30 000 obyvatel městské části	15 až 25 členů zastupitelstva
nad 30 000 do 70 000 obyvatel městské části	25 až 35 členů zastupitelstva
nad 70 000 obyvatel městské části	35 až 45 členů zastupitelstva

Zdroj: Zákon č. 131/2000 Sb., vlastní zpracování

Rady městských částí se z důvodu malého počtu zastupitelů nevolí v prvních dvou případech zmíněných v předchozí tabulce. Tam, kde je z důvodů dostatečně velkého zastupitelstva rada zřízena, dosahuje, stejně jako v ostatních obcích České republiky, dle zákona maximálně jedné třetiny velikosti zastupitelstva, a to v rozsahu 5 až 9 členů (Zákon č. 131/2000 Sb.).

Městské části hlavního města je možné rozdělit na dva typy podle toho, zda vykonávají rozšířenou působnost. Které to jsou, lze poznat pomocí jejich označení. Městské části nesoucí tuto působnost se označují pomocí správních obvodů, kdežto ostatní části se označují pomocí katastrálního území (Hruška, a další, 2018). Městská část s rozšířenou

¹² Všechny obce v ČR kromě městských částí a obvodů patří do určité komory spadající pod Svaz měst a obcí České republiky zajišťující požadavky těchto obcí (Svaz měst a obcí České republiky, 1995-2022).

působností je tedy například Praha 4 a městská část bez rozšířené působnosti například Praha – Troja (Magistrát hlavního města Prahy, 2022).

Hlavní město Praha je zároveň považována za samostatný kraj (Hruška, a další, 2018). Ke krajským volbám v něm ale nedochází (Český statistický úřad s, 2020). Je dle zákona zastupováno orgány obce, respektive statutárního města, a to zastupitelstvem hl. m. Prahy, radou hl. m. Prahy, primátorem hl. m. Prahy a magistrátem hl. m. Prahy (Zákon č. 131/2000 Sb.).

Občané, kteří žijí ve statutárních městech, tedy ve dnech komunálních voleb volí dle zákonů jak zastupitele své městské části, tak i zároveň zastupitelstvo celého statutárního města. K volebním urnám na lokální úrovni pak voliči, kromě občanů hlavního města Prahy, přicházejí ještě v den krajských voleb a volí zástupce do jeho orgánů (Zákon č. 128/2000 Sb.), (Zákon č. 131/2000 Sb.) a (Zákon č. 129/2000 Sb.).

4 Vlastní práce

4.1 Sociodemografická charakteristika městské části Praha – Libuš

4.1.1 Území městské části

Městská část Praha – Libuš se nachází na jižní hranici hlavního města Prahy. Sousedí s městskou částí Praha – Kunratice na východě, Prahou 4 na severu a Prahou 12 na západě. (Český úřad zeměměřičský a katastrální, 2021). Na jihu sousedí se Středočeským krajem, respektive s obcemi Vestec a Zlatníky – Hodkovice (Google maps, 2022). Podle územního členění je součástí městského obvodu Praha 4. Podle druhého kritéria spádovosti, tedy správního obvodu, je součástí Prahy 12 (Městská část Praha - Libuš g, 2022). Městská část se dělí na dvě části, a to na Libuši a Písnici (Český statistický úřad c, 2020). Přesné hranice městské části jsou uvedeny ve Statutu hlavního města Prahy (Obecně závazná vyhláška č. 55/2000).

Rozloha městské části je 524 ha, a je tak velikostně srovnatelná s městskou částí Prahou 1 nebo Prahou – Suchdolem (Magistrát hlavního města Prahy, 2022). Městská část se nachází v nadmořské výšce od 250 do 330 m. n. m. Hustota zalidnění k 31. 12. 2020 byla 2 033 obyvatel na hektar (Český statistický úřad d, 2021).

Územím městské části procházejí tři cyklostezky. Jsou jimi cyklotrasy A42, A21 a A201 (Městská část Praha - Libuš i, 2022).

4.1.2 Výstavba metra D

Již v roce 1988 byla provedena komplexní studie pro výstavbu nové linky pražského metra, která o čtyři roky později přišla s dalšími provozními úseky, mezi něž zahrnula i území městské části Praha – Libuš. Linka D by měla zajistit dostupnost pražské dopravy i na jižním území hlavního města, kde se nachází velké množství sídlištních celků. Zde je veřejná doprava stále zajišťována pouze pomocí autobusů a nová linka metra má tak odlehčit této sekci veřejné dopravy (Zajíček, a další, 2015). Výstavba nové linky byla schválena Radou hlavního města Prahy v květnu roku 2019. O měsíc později začaly geologické průzkumy na území Pankráce (Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy). Na trase nové linky je plánováno deset stanic včetně stanic Libuš, Písnice a Depo Písnice nacházejících se na území městské části. V současné době ještě stále nejsou definitivně

schváleny územní plány na území městské části (Dopravní podnik hlavního města Prahy, akciová společnost a, 2022) a (Dopravní podnik hlavního města Prahy, akciová společnost b, 2022).

Výstavba stanice Libuš má dle plánů také vytvořit nové centrum v městské části, které jí doposud chybí. Zde by měl být následně realizován kulturní a komunitní život díky novým obchodům, restauracím, ale také novým parkům či sportovním místům pro veřejnost. Plánovaný harmonogram předpokládá, že stavba celého areálu včetně metra bude dokončena v roce 2030 (Kanta, 2022).

4.1.3 Výstavba tramvajové trati

Výstavba nové části již existující tramvajové tratě je plánovaná v návaznosti na budoucí linku metra D. Její délka je určena na 1,7 km a má navazovat na trať nyní končící v sousedních Modřanech. Ve zmiňované délce budou vybudovány čtyři zastávky, přičemž poslední z nich se bude nacházet v blízkosti budoucí stanice metra, čímž vznikne ještě kvalitnější dopravní dostupnost celé lokality. Začátek výstavby je plánován na první čtvrtletí roku 2022. Předpokládaná částka na realizaci tramvajové tratě byla dle projektu určena na 497 437 180 Kč, maximální způsobilé výdaje však pouze na 359 307 856 Kč, z čehož je možné financovat 305 411 677,60 Kč z Evropských strukturálních a investičních fondů EU (Dopravní podnik hlavního města Prahy, akciová společnost c, 2022). Následně ale firmy OHLA ŽS a STRABAG Rail vysoutěžily tuto zakázku za pouhých 304,17 milionů korun. Výstavba je plánovaná v trvání 14 měsíců. Zároveň se do pěti let plánuje další prodloužení trati, a to k plánované stanici metra D Novým Dvorem (ČTK, 2021).

4.1.4 Instituce na území městské části

V městské části Praha – Libuš se v roce 2020 nacházelo šest mateřských a tři základní školy. V porovnání s ostatními městskými částmi s úřadem bez rozšířené působnosti v hlavním městě šlo o nejvyšší počet v případě obou stupňů povinného školství. V městské části je také střední odborná škola, naopak zde nelze nalézt gymnázia, střední ani vyšší odborné školy a konzervatoře.

Co se týče zdravotnických zařízení, v tomtéž roce zde byly provozovány celkem čtyři samostatné ordinace praktických lékařů, z nichž se dvě zaměřovaly na děti a dorost a dvě na dospělé osoby.

V Praze – Libuši se v roce 2020 nacházela tři hromadná ubytovací zařízení. Nebylo zde ale ani jedno zařízení sociální péče, jako jsou azylové domy nebo domovy pro seniory (Český statistický úřad d, 2021).

4.1.5 Historie městské části

Obec Libuš měla údajně dostat jméno po kněžně Libuši. Ta zde podle pověstí založila chov hus (Městská část Praha - Libuš h, 2022). První historická zmínka o tomto území pochází z roku 1321, kdy se zde dle zápisu nacházela tvrz. Tu údajně měli dobýt pražští měšťané a držet ji až do doby třicetileté války. Jde však o jediný zápis, a proto nelze přesně určit, zda se jednalo právě o Prahu – Libuš. Tato fakta však přejímá i Ottův slovník naučný a Místopisný slovník historický¹³. Prvním zaznamenaným držitelem obce byl Ješko Rotův. V roce 1436 se Libuš objevuje mezi 35 vesnicemi a dvory, které byly součástí zápisu vydaného císařem Zikmundem a následně stvrzeny také Jiřím z Poděbrad a Vladislavem Jagellonským. V následujících letech ale Libuš není zmiňována v dalších pramenech, ve kterých se mluví o vedlejších obcích, jako jsou Kunratice nebo Písnice. Je možné se pouze domnívat, zda například nedošlo k vypálení obce za třicetileté války, ačkoli po ní nebyla obec uvedena ani v berní rule¹⁴. První prokazatelnou zmínkou o Libuši tak zůstává ta v gruntovní knize z roku 1688 (Kadlec, 2021). Od 19. století byla obec známá pro své chovy hus. Ty zde existovaly i za druhé světové války a jako soukromé živnosti byly zrušeny až v roce 1948 po komunistickém převratu. Následně vznikl jeden drůbežářský závod (Městská část Praha - Libuš h, 2022).

Obec Písnice, která je nyní součástí městské části Praha – Libuš, byla poprvé zmíněna v roce 1328. V té době byla v držení Petra z Kamene. V 16. století byla obec připojena k nedalekým Břežanům. V následujícím století byla téměř zničena v průběhu třicetileté války. Obec Písnice byla připojena k hlavnímu městu dne 1. 7. 1974. Tím byla sloučena s obcí Libuš, a obě tak společně existovaly v rámci jednoho národního výboru. Dne 24. 11. 1990 zde vznikla nová městská část Praha – Libuš (Městská část Praha - Libuš h, 2022).

¹³ Z let 1900 a 1908 (Kadlec, 2021).

¹⁴ Berní rula vydaná v roce 1654 zahrnovala obce a stavení po třicetileté válce a sloužila k výběru daní (Kadlec, 2021).

4.1.6 Obyvatelstvo městské části

V roce 1869 žilo v městské části 533 obyvatel. Od té doby se jejich počet postupně navyšoval. Vzrůstající trend počtu obyvatel od konce 19. do počátku 21. století ukazuje v průřezu následující tabulka.

Tabulka 5 Vývoj počtu obyvatel městské části Praha – Libuš, 1880-2001

Rok	1880	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1991	2001
Počet obyvatel	640	1042	1311	1300	1729	2515	2869	2962	6878	7865

Zdroj: Balcar, a další, 2006, vlastní zpracování

Takto vzrůstající trend počtu obyvatel je možné sledovat v oblasti celého hlavního města Prahy a jde rovněž o celorepublikový trend. Mezi lety 1910-1921 a 1930-1950 však celorepublikově obyvatelstva ubývá. Důvodem jsou zřejmě dvě světové války, které mezi těmito lety probíhaly. Za období První světové války je spatřován mírný pokles i v městské části Praha – Libuš. Naopak Druhá světová válka se dle těchto údajů jako úbytek obyvatel městské části nepromítla (Balcar, a další, 2006).

V městské části Praha – Libuš bylo k 1. 1. 2020 evidováno 10 623 obyvatel. Počtem obyvatel je tak srovnatelná s městskými částmi Praha – Kunratice, Praha – Zbraslav nebo Prahou 12 (Český statistický úřad d, 2021). Následující tabulka ukazuje vývoj počtu obyvatel mezi lety 1995 až 2020 v této městské části vždy k 1.1. udávaného roku.

Tabulka 6 Vývoj počtu obyvatel městské části Praha – Libuš, 1995-2020

Rok	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Počet obyvatel	6 944	7 092	8 713	10 020	10 034	10 623

Zdroj: Český statistický úřad d, 2021, vlastní zpracování

K 31. 12. 2020 bylo v Praze – Libuši evidováno 10 646 obyvatel, v průběhu tohoto roku šlo tedy o nárůst 23 obyvatel. V průběhu udávaného roku se v městské části narodilo 100 dětí, zemřelo 69 osob a počet odstěhovaných převýšil počet přistěhovaných o 8 obyvatel. Počet žen v městské části činil 5 327, tedy 50,0376 % obyvatel. Obyvatelstvo bylo genderově téměř přesně vyváženo. V této městské části žilo na konci zmíněného roku 0,7974 % z celkového počtu obyvatel hlavního města Prahy¹⁵ (Český statistický úřad d, 2021).

¹⁵ K 31. 12. 2020 bylo v hlavním městě Praze evidováno 1 335 084 obyvatel (Český statistický úřad d, 2021).

Od roku 1995 lze sledovat celkem strmý nárůst počtu obyvatel. V roce 2010, kdy se konaly v pořadí páté svobodné komunální volby, poprvé překročil počet obyvatel městské části 10 000, tudíž mohlo být dle zákona č. 131/2000 Sb. voleno větší zastupitelstvo, tedy 15 až 25členné. V roce 2002 byl však počet volených zastupitelů ustálen na 17 a od té doby se nezměnil (Český statistický úřad t, 2021).

Kromě roku 1995 počet narozených v jednotlivých letech vždy převyšoval počet zemřelých. Celkový počet narozených dětí od zmíněného roku do roku 2020 činil 2 403, přičemž jejich průměrný počet byl 92,4231 ročně. Od roku 2008 lze sledovat celkem výrazný nárůst počtu narozených v této městské části. Od zmíněného roku jejich počet jen dvakrát klesl pod 100¹⁶ a v průměru jich tak bylo 112,6923 ročně. Počet zemřelých v městské části od roku 1995 do roku 2020 činil celkem 1 316 osob. V průměru se tak jedná o 50,6154 osob ročně. Je nutné vzít v potaz také počty přistěhovaných a odstěhovaných osob. Počet přistěhovaných ve zkoumaných letech až na roky 1995, 1996, 2000, 2009, 2010, 2017 a 2020 vždy přesahoval počet odstěhovaných. Nejvíce přistěhovaných vůči odstěhovaným bylo v roce 2007 a naopak nejvíce odstěhovaných vůči přistěhovaným v roce 2009 (Český statistický úřad d, 2021).

Průměrný věk obyvatel Prahy – Libuše k 31. 12. 2020 byl 39,9 let. Z toho byly v průměru starší ženy, u kterých byl průměrný věk 40,8 let, kdežto u mužů byl pouze 38,9 let. Největší podíl obyvatel byl ve věkovém rozmezí 15-64 let a tvořil 67,0 %. Děti do 14 let tvořily 18,3 % podíl a senioři nad 65 let 14,7 % podíl obyvatelstva (Český statistický úřad d, 2021).

Počet cizinců k 31. 12. 2020 činil v městské části 2 410 osob. Největší podíl tvořily osoby vietnamské národnosti, následování národností ukrajinskou. Dále v městské části žily osoby ze Slovenska, Ruska, Číny, Bulharska, Rumunska, Velké Británie, Spojených států, Německa a dalších¹⁷ (Český statistický úřad d, 2021).

¹⁶ V roce 2011 na 94 narozených a v roce 2012 na 98 narozených (Český statistický úřad d, 2021).

¹⁷ Vietnam – 1 267 osob, Ukrajina – 317 osob, Čína – 180 osob, Slovensko – 166 osob, Rusko – 123 osob, Spojené státy – 25, Bulharsko – 13, Rumunsko – 12, Velká Británie – 12, Německo – 12. Tento údaj zahrnuje deset nejčteněji se vyskytujících státních občanství v Praze a zároveň nezahrnuje cizince s platným azylem pro ČR (Český statistický úřad d, 2021).

Nezaměstnanost v městské části na konci roku 2020 byla 3,10 % a o zaměstnání se dle evidence úřadu práce ucházelo 240 osob, z toho 109 osob tvořily ženy (Český statistický úřad d, 2021).

4.1.7 Samospráva městské části

4.1.7.1 Zastupitelstvo městské části

Zastupitelstvo městské části Praha – Libuš bylo zvoleno v řádných volbách 5. – 6. října 2018. Po necelých dvou letech v úřadu se ale zastupitel Ing. Josef Makovský Ph. D. rozhodl ke dni 31. 8. 2020 rezignovat a nahradila ho tak první náhradnice dle výsledku voleb z roku 2018, paní Mgr. Hana Kendlíková, která se stala novou zastupitelkou k 1. 9. 2020 (Městská část Praha - Libuš m, 2014 - 2022) a (Český statistický úřad p, 2018).

Zastupitelstvo městské části Praha – Libuš je tedy nyní tvořeno 17 členy, z toho 10 muži a 7 ženami. Průměrný věk zastupitelů byl ke dni voleb v roce 2018 47,29 let. Nejstaršímu členu zastupitelstva bylo 73 let a nejmladšímu 35 let. V zastupitelstvu zasedá 12 zastupitelů bez politické příslušnosti a 4 zastupitelé s příslušností k politické straně¹⁸. Dvanáct členů zastupitelstva disponuje jakýmkoli vysokoškolským titulem, dva členi disponují titulem DiS. nebo MBA a tři členové nedisponují žádným titulem (Český statistický úřad o, 2018) a (Český statistický úřad p, 2018). Složení zastupitelstva ilustruje následující tabulka.

Tabulka 7 Složení zastupitelstva městské části, 2020-2022

Jméno zastupitele	Věk (ke dni voleb ¹⁹)	Politický subjekt, za který zvolený zastupitel kandidoval
Mgr. Jiří Koubek, DiS.	42	Spojené síly pro Libuš a Písnici
Ing. Lenka Koudelková	55	Spojené síly pro Libuš a Písnici
Ing. Pavel Macháček	59	Spojené síly pro Libuš a Písnici
Tomáš Loukota, DiS.	40	Spojené síly pro Libuš a Písnici
Bc. Kateřina Černá	37	Spojené síly pro Libuš a Písnici
Martin Frank	41	Spojené síly pro Libuš a Písnici
Mgr. Radek Řezanka	44	Spojené síly pro Libuš a Písnici
Bc. Michal Korbel	38	Spojené síly pro Libuš a Písnici
Miroslav Štancl	73	Spojené síly pro Libuš a Písnici
Mgr. Hana Kendlíková ²⁰	44	Spojené síly pro Libuš a Písnici

¹⁸ Z toho dva členi ze strany TOP 09, jeden člen z ODS a jeden člen z KDU – ČSL (Městská část Praha - Libuš k, 2022).

¹⁹ 5. – 6. října 2018 (Český statistický úřad m, 2018).

²⁰ Kandidátka nebyla zvolena ve volbách v roce 2018, ale díky rezignaci Ing. Josefa Makovského do zastupitelstva jako první náhradnice vstoupila roku 2020 (Městská část Praha - Libuš m, 2014 - 2022) a (Český statistický úřad p, 2018).

RNDr. Pavla Tůmová, Ph.D.	44	KDU-ČSL, NK, Piráti
RNDr. Lucie Junwiertová, Ph.D.	39	KDU-ČSL, NK, Piráti
Miroslav Štajner	67	Spolek OBČANŮ PÍSNICE
Mgr. Matěj Kadlec	35	ODS a NK
JUDr. Ing. Eva Radová	39	ODS a NK
Petr Novotný, MBA	44	Sdružení Soukromníci, NK
prof. MUDr. Věra Adámková, CSc.	63	Sdružení Soukromníci, NK

Zdroj: Český statistický úřad g, 2018, Městská část Praha - Libuš m, 2014 - 2022 a Český statistický úřad p, 2018, vlastní zpracování

Zasedání zastupitelstva jsou v roce 2022 plánovaná na dny 11. 1., 19. 4., 21. 6. a 20. 9. Tato zasedání jsou veřejná a zároveň je možné je sledovat online přes odkaz na stránkách městské části (Městská část Praha - Libuš j, 2022).

Jednání zastupitelstva dne 11. 1. 2022 probíhalo za účasti čtrnácti zastupitelů. Vzhledem k tomu, že šlo o první jednání v roce, projednával se zde mimo jiné i rozpočet městské části, a to jak na rok 2022, tak střednědobý rozpočet pro roky 2023 až 2027. Rozpočet městské části na rok 2022 byl předložen jako vyrovnaný, přičemž příjmy a výdaje byly udávány ve výši 74 183 100 Kč. Nejvyšší položkou na straně příjmů byly ve výši 49 071 500 Kč přijaté transfery a na straně výdajů největší položku tvořily výdaje na školství, mládež a sport a vnitřní správu městské části v součtu 57 679 000 Kč (Městská část Praha - Libuš e, 2022) a (Městská část Praha - Libuš l, 2014 - 2022).

Návrh rozpočtu pro již započatý rok byl po vstupech jednotlivých účastníků schválen (Městská část Praha - Libuš l, 2014 - 2022). Zastupitelé hlasovali v poměru 9 hlasů pro a 1 hlas proti, přičemž se 4 členové zdrželi hlasování a 3 nebyli přítomni (Městská část Praha - Libuš m, 2014 - 2022).

Návrh usnesení o střednědobém rozpočtu na roky 2023 až 2027 byl také schválen, a to v poměru 10 hlasů pro návrh a zdržení 4 členů.

Dále se projednával dar pro Římskokatolickou farnost Prahu – Kunratice ve výši 100 tisíc Kč, dotační program pro městskou část na rok 2022, změny v rozpočtu minulého roku, kdy se jednalo o vracení peněz Magistrátu hlavního města Prahy v rámci nevyčerpaných

dotací, zpráva o činnosti Kontrolního výboru a o činnosti Rady či směna pozemků. Všechny zmíněné návrhy usnesení byly přijaty (Městská část Praha - Libuš 1, 2014 - 2022).

4.1.7.2 Rada městské části

Rada městské části je pětičlenná, přičemž v ní zasedá pouze jedna žena. Průměrný věk členů rady ke dni voleb v roce 2018 byl 47 let. Rada byla tedy v průměru „mladší“, než celé zastupitelstvo, a to o 0,29 let. Pouze jeden člen rady nedisponuje vysokoškolským titulem, jeden člen disponuje titulem bakaláře a tři členi disponují vyšším, tedy titulem ukončeného magisterského studia (Městská část Praha - Libuš k, 2022) a (Český statistický úřad o, 2018). Všichni členové rady patří k politickému uskupení Spojené síly pro Libuš a Písnici (Český statistický úřad m, 2018). Údaje o členech rady jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 8 Složení rady městské části Praha – Libuš, 2018-2022

Jméno	Věk (ke dni voleb ²¹)	Politický subjekt, za který člen rady kandidoval
Mgr. Jiří Koubek	42	Spojené síly pro Libuš a Písnici
Ing. Lenka Koudelková	55	Spojené síly pro Libuš a Písnici
Ing. Pavel Macháček	59	Spojené síly pro Libuš a Písnici
Bc. Michal Korbel	38	Spojené síly pro Libuš a Písnici
Martin Frank	41	Spojené síly pro Libuš a Písnici

Zdroj: Městská část Praha - Libuš k, 2022, Český statistický úřad o, 2018, vlastní zpracování

V probíhajícímu roce 2022 rada městské části zasedla a usnesla se za měsíc leden již čtyřikrát, a to ve dnech 3. 1., 17. 1., 20. 1., a 31. 1. V předchozím roce 2021 tak učinila celkem 36krát (Městská část Praha - Libuš n, 2022).

²¹ 5. – 6. října 2018 (Český statistický úřad m, 2018).

4.1.7.3 Úřad městské části

Vlajka městské části Praha – Libuš je tvořena dvěma svislými pruhy bílé a modré barvy umístěnými vedle sebe. Do bílé části je umístěn zelený list lípy a do modré části bílý husí brk. Znak městské části je totožný, na rozdíl od vlajky je ve tvaru štítu. Kód městské části Praha – Libuš je 547051 (Český statistický úřad b, 2022).

Úřad městské části Praha – Libuš vykonává pouze samostatnou působnost. Městská část v rozsahu samostatné působnosti vykonává rozvoj svého území z hlediska sociálního a kulturního, zajišťuje potřeby občanů, tvoří zdravé životní prostředí a tak dále. Úřad na žádost zastupitelstva a rady pro zajištění zmíněných činností vytváří koncepční programy, podle kterých tyto činnosti realizuje. Úřad městské části je tvořen odborem kanceláře starosty, odborem správy majetku a investic, ekonomickým odborem, odborem životního prostředí a dopravy a odborem správním a školským (Rada MČ, 2017).

Přenesenou působnost úřad městské části Praha – Libuš nevykonává a spadá v tomto ohledu pod městskou část Praha 12 (Obecně závazná vyhláška č. 55/2000). Do jeho kompetencí spadá například vydávání občanských průkazů a pasů, kompetence spojené se státním občanstvím, sňatky, úmrtím, rodnými listy a podobně, či s živnostenskými oprávněními. Úřad městské části Praha 12 sídlí v Praze 4 v Modřanech. Tento úřad ale nefunguje, jako v ostatních obcích České republiky, jako vykonavatel agendy ohledně řídičských průkazů. K tomu v hlavním městě slouží Magistrát s Registrem řidičů se sídlem na Praze 4 na Vyšehradě (Městská část Praha - Libuš f, 2022).

V roce 2021 úřad městské části Praha – Libuš investoval celkem 44 293 650 Kč, z čehož 41 008 350 Kč financoval z příspěvků Magistrátu hlavního města Prahy. Mezi největší položky z hlediska finanční náročnosti patřila výstavba nové služebny městské policie hl. m. Prahy, přístavba garáží pro hasičskou techniku pro SDH Libuš nebo rekonstrukce sociálních zařízení v jedné ze základních škol (Pichová, 2022).

4.1.7.4 Výbory a komise

V městské části Praha – Libuš je zřízen finanční výbor, kontrolní výbor, komise stavební a dopravní, školská komise a komise pro životní prostředí a místní Agendu 21.

Finanční výbor je zřízen jako poradní orgán zastupitelstva a má osm členů, rovněž jako kontrolní výbor se šesti členy. Komise stavební a dopravní má stejně jako finanční výbor osm členů, školská komise stejně jako kontrolní výbor šest a nejvíce početná je komise pro životní prostředí a místní Agendu 21 s devíti členy. Všechny zápisy ze všech výborů a komisí jsou dostupné veřejnosti na stránkách městské části (Městská část Praha - Libuš a, 2022).

4.1.8 Občanské iniciativy, spolky a akce v městské části

Na podzim roku 2021 byla spuštěna anketa Participativního rozpočtu. Tato iniciativa zapojuje občany městské části, aby mohli ovlivnit dění v okolí svého bydliště v podobě investování do rozvoje tohoto území. Po zamítnutí části návrhů především z územních důvodů byly čtyři návrhy odsouhlaseny a postoupeny k veřejnému hlasování. Občané tak budou moci v období mezi 15. únorem a 15. březnem rozhodnout, kam se část peněz bude investovat. Mezi návrhy, pro které mohou občané hlasovat, patří vybudování přírodního prostoru, pamětního okruhu, výstavba 50 nových keřů u předzahrádek panelových domů a umístění pingpongového stolu v parku v městské části (Borský, 2022).

V městské části se nacházejí také kluby seniorů, které jsou určeny jak pro aktivní členy s akcemi v podobě sportovních aktivit, tak i pro ty, co se chtějí věnovat spíše klubovým aktivitám či chození do knihovny (Městská část Praha - Libuš b, 2022). V Praze – Libuši lze nalézt i Klub Junior pro zájmové aktivity určené dětem, Občanské sdružení Křížem – Krážem, Rodinné centrum Kuřátko, či dva sbory dobrovolných hasičů (Městská část Praha - Libuš d, 2022).

Mezi sportovní organizace nacházející se v Praze – Libuši je možné zařadit Sokol Libuš a Sokol Písnice, tenisový klub, či kluby zaměřující se na karate a lukostřelbu. Celkem se jich v městské části nachází osm (Městská část Praha - Libuš c, 2022).

Mezi akce, které jsou již pravidelně v městské části pořádány, patří Jablkobraní, Drakiáda, letní kino realizované pomocí Kinobusu, nebo slavnostní rozsvěcení vánočních stromků (Koubek, 2021) a (Borský, 2021).

4.2 Komparace volebních výsledků

4.2.1 Volby do zastupitelstva městské části v letech 2010, 2014 a 2018

Jak již bylo zmíněno, od roku 2002 se počet volených zastupitelů neměnil a ustálil se na 17. Pro komparaci vybraných let je to dobrá zpráva, protože ve všech letech je porovnáván stejný počet vítězných křesel v zastupitelstvu dané městské části. Stejný zůstává ve všech porovnávaných letech také počet volebních obvodů, a to jeden. Počet okrsků pro městskou část je také stejný. Okrsků v Praze – Libuši zůstává pro všechna porovnávaná volební období šest (Český statistický úřad i, 2018), (Český statistický úřad k, 2018) a (Český statistický úřad m, 2018).

4.2.1.1 Volby do zastupitelstva Prahy – Libuše v roce 2010

Řádné volby do obecních zastupitelstev se v roce 2010 po celé České republice konaly 15. a 16. října. V seznamu voličů se v městské části Praha – Libuš nacházelo 6 817 občanů. K volebním urnám však v těchto dnech přišlo pouze 43,36 % z nich, tedy 2 952 voličů (Český statistický úřad i, 2018). Občanská participace zde tedy nedosáhla ani svého průměru ze všech obcí a městských částí České republiky tohoto roku a byla nižší o 5,14 %²² (Český statistický úřad j, 2018). V sedmnácti mandátovém obvodu tito voliči odevzdali 46 829 platných hlasů, ze kterých byli vybráni vítězni kandidáti, aby zasedali v zastupitelstvu, případně v dalších orgánech městské části, v následujících čtyřech letech.

Ve zmíněných volbách kandidovalo celkem šest politických stran. Všechny z nich zaplnily své kandidátní listiny maximálním počtem kandidátů, tedy 17 členy. Jednalo se o strany TOP 09 a nezávislé kandidáty, SNK Evropské demokraty, Českou stranu sociálně demokratickou, Věci veřejné, Komunistickou stranu Čech a Moravy a Občanskou demokratickou stranu.

²² Celková volební účast za Českou republiku dosahovala v roce 2010 48,5 % (Český statistický úřad j, 2018).

Tabulka 9 Výsledky voleb do zastupitelstva Prahy – Libuše, 2010

Název subjektu	Absolutní počet hlasů	Počet hlasů vyjádřený v %	Získaný počet mandátů
TOP 09 a nezávislí kandidáti	16 603	35,45	6
SNK Evropští demokraté	2 988	6,38	1
Česká strana sociálně demokratická	8 485	18,12	3
Věci veřejné	5 388	11,51	2
Komunistická strana Čech a Moravy	3 150	6,73	1
Občanská demokratická strana	10 215	21,81	4

Zdroj: Český statistický úřad i, 2018, vlastní zpracování

Jak ilustruje výše přiložená tabulka, vítězem voleb se stala s celkem velkou převahou strana TOP 09 a nezávislí kandidáti s absolutním počtem obdržených hlasů 16 603, což bylo v procentuálním vyjádření 35,45 % hlasů ze všech odevzdaných. Získali tak 6 mandátů v zastupitelstvu. První zvolenou se stala kandidátka umístěná na druhém místě kandidátní listiny s nejvyšším počtem preferenčních hlasů ve výši 1 140. V pořadí druhou zvolenou zastupitelkou byla až na šestém místě umístěná kandidátka s počtem 1 107 preferenčních hlasů. Nutno také dodat, že ze šesti získaných mandátů pro tuto stranu 5 tvořili bezpartijní kandidáti a pouze jeden, třetí zvolený, měl politickou příslušnost ke straně TOP 09. Mezi zvolenými zastupiteli za vítězné uskupení byli tři muži a tři ženy. Věkový průměr činil 45,5 let.

Na druhém místě se s 10 215 hlasy umístila Občanská demokratická strana se ziskem čtyř mandátů. Získala 21,81 % odevzdaných hlasů. Prvním zvoleným zastupitelem za tuto stranu se stal kandidát umístěný na prvním místě kandidátky, druhým místem ovšem překvapila kandidátka umístěná až na místě devátém, s počtem 672 preferenčních hlasů, což bylo o pouhých 23 méně než první zmiňovaný. Hranicí pro změnu pořadí na kandidátní listině v tomto případě byl zisk 660,0 preferenčních hlasů. Ze zvolených zastupitelů byli dva muži a dvě ženy. Jejich věkový průměr byl 47,5 let. Jedna z kandidátek byla bez politické příslušnosti a byla pouze navrhována stranou ODS.

Třetí nejvyšší počet hlasů ve výši 8 485 získala Česká strana sociálně demokratická. V procentuálním vyjádření šlo o 18,11 % z celkových odevzdaných. Díky nim získala tři mandáty. Pořadí zvolených kandidátů kopíroval jejich pořadí na kandidátní listině. Dvě z nich byly ženy, jeden byl muž, přičemž jejich věkový průměr činil 38,3 let. Jedna ze zvolených zastupitelek byla, stejně jako v předchozím případě, bez politické příslušnosti a navrhována stranou ČSSD.

Čtvrtými v pořadí byly Věci veřejné. Se ziskem 5 388 hlasů získaly dva mandáty. Obdržely 11,5 % hlasů. Druhý zvolený zastupitel za tuto stranu přeskočil s 416 preferenčními hlasy druhého umístěného na kandidátní listině a navzdory horšímu umístění se na rozdíl od něj do zastupitelstva dostal. Zvoleným kandidátům bylo v průměru 42,5 let. Oba byli muži s politickou příslušností ke kandidátní straně.

Předposlední stranou s dosaženými 6,72 %, 3 150 hlasy, se stala Komunistická strana Čech a Moravy. Získala tak pouze jeden mandát zastupitelstva. Ten získal muž ve věku 68 let s prvním pořadím na kandidátce.

Poslední mandát putoval straně SNK Evropským demokratům, s celkovým počtem 2 988 získaných hlasů. Zvoleným do zastupitelstva se stal muž ve věku 59 let bez politické příslušnosti, tedy pouze navrhovaný tímto uskupením, se ziskem 250 preferenčních hlasů.

Průměrný věk všech zvolených zastupitelů v roce 2010 činil 46,47 let. Nejstaršímu zastupiteli bylo 68 let a nejmladšímu 30 let. Převažovali muži s 10 mandáty nad ženami se 7. Pouze tři členové nového zastupitelstva nedisponovali žádným vysokoškolským titulem a jeden zastupitel disponoval titulem DiS. Těsnou většinu tvořili zastupitelé s politickou příslušností nad těmi bez ní (Český statistický úřad i, 2018).

Novým starostou se stal ve svých 34 letech pan Mgr. Jiří Koubek kandidující za vítěznou TOP 09 (Kolářová, a další, 2011).

4.2.1.2 Volby do zastupitelstva Prahy – Libuše v roce 2014

Účast voličů v komunálních volbách se v následujícím volebním roce snížila oproti minulému o 4,71 % a dosáhla tak úrovně pouhých 38,65 %. K volebním urnám ve dnech 10. a 11. října roku 2014 přišlo celkem 2 688 občanů Prahy – Libuše a odevzdalo 41 337 platných hlasů pro jimi preferované kandidáty a politické strany. Na nižší úroveň volební účast v městské části klesla pouze v roce 1998, a to na 36,19 % (Český statistický úřad e, 1998) a (Český statistický úřad k, 2018). Volební účast toho roku ale byla nízká i v ostatních obcích České republiky a v průměru dosáhla na pouhých 44,64 %²³ (Český statistický úřad l, 2018).

Tabulka 10 Výsledky voleb do zastupitelstva Prahy – Libuše, 2014

Název subjektu	Absolutní počet hlasů	Počet hlasů vyjádřený v %	Získaný počet mandátů
SNK Evropští demokraté	2 373	5,74	1
Pro Prahu	3 160	7,64	1
DSO Libuše a Písnice – SNOP 4	4 408	10,66	2
Komunistická strana Čech a Moravy	2 381	5,76	1
KDU-ČSL a nezávislí kandidáti	3 447	8,34	1
TOP 09 a nezávislí kandidáti	16 864	40,80	8
Česká strana sociálně demokratická	5 128	12,41	2
Občanská demokratická strana	3 576	8,65	1

Zdroj: Český statistický úřad k, 2018, vlastní zpracování

Jak ukazuje výše přiložená tabulka, na rozdíl od předchozích voleb roku 2010 se v roce 2014 o přízeň voličů v městské části ucházelo o dva politické subjekty více. Celkem se jich

²³ Jsou započtena všechna zastupitelstva ze všech krajů včetně zastupitelstev městských částí (Český statistický úřad l, 2018).

tedy v obálkách objevilo osm. Všechny zmíněné strany stejně jako v minulých volbách zaplnili své kandidátky maximálním počtem 17 kandidátů.

Vítěznou se opět stala strana TOP 09 a nezávislí kandidáti. Strana získala nejvyšší počet hlasů, dosahující 16 864 preferencí. Procentuální podíl jejich dosažených hlasů tak v porovnání s minulými volbami stoupl vůči všem odevzdaným hlasům o 5,35 %, na celkových 40,8 %. Díky tomu subjekt získal v zastupitelstvu 8 mandátů, což bylo o dva více než v minulých volbách. Za TOP 09 mandát zastupitele získal pouze jeden kandidát s politickou příslušností k dané straně, ostatních sedm ho získalo bez politické příslušnosti. Čtyři z osmi zastupitelů již za tento politický subjekt v minulých volbách mandát zastupitele získali a dá se tak říci, že ho v roce 2014 obhájili. Další z kandidátů v minulých volbách také získal mandát zastupitele a v roce 2014 ho tak obhájil, ovšem v předchozích volbách kandidoval za jinou politickou stranu. Pět z osmi vítězných kandidátů TOP 09 a nezávislých kandidátů mělo vysokoškolský titul. Stejně jako v minulém období se za tuto stranu do zastupitelstva dostaly tři ženy, ovšem v procentuálním vyjádření oproti minulému období ztratily o 12,5 %. Věkový průměr zvolených zastupitelů za stranu TOP 09 a nezávislých kandidátů se oproti minulým volbám nepatrně snížil o 0,125 let na 45,375 let. Žádný kandidát nepřekročil hranici nutnou pro změnu pořadí na kandidátní listině a všichni tak byli zvoleni ve stejném pořadí, jak na ni byli umístěni.

Druhou stranou v pořadí obdržených hlasů v městské části byla Česká strana sociálně demokratická, ovšem v zastupitelstvu získala pouze dvě křesla. Získala 5 128 preferenčních hlasů, což v procentuálním vyjádření tvořilo pouhých 12,40 %. Oba zvolení kandidáti svůj mandát z předchozích voleb obhájili. Oba taktéž disponovali vysokoškolským titulem a zároveň politickou příslušností k dané straně. Jejich věkový průměr byl 43 let. Za ČSSD byla zvolena jedna žena a jeden muž.

Posledním politickým subjektem, který získal dva mandáty, byl DSO Libuše a Písnice – SNOB 4. Se 4 408 preferenčními hlasy dosáhl na 10,66 % úspěšnost. Mandát, stejně jako v předchozím případě, získala jedna žena a jeden muž. Ani jeden však neměl vysokoškolský titul a ani jeden nebyl v žádné politické straně. Jejich věkový průměr ke dni voleb činil 52,5 let. Jeden z těchto kandidátů obhájil svůj mandát, přestože kandidoval za jiný politický subjekt než v předchozích volbách.

Zbylé strany vždy získali po jednom mandátu. V procentuálním vyjádření byl jejich podíl ku všem odevzdaným hlasům následující: Občanská demokratická strana se ziskem 8,65 %, KDU – ČSL a nezávislí kandidáti s 8,33 %, Pro Prahu se 7,64 %, Komunistická

strana Čech a Moravy s 5,75 % a SNK Evropští demokraté s 5,74 % (Český statistický úřad, 2018) a (Městská část Praha - Libuš h, 2022).

Celkově v zastupitelstvu po volbách roku 2014 usedlo osm žen a devět mužů, jejichž věkový průměr ke dni voleb činil 45,06 let. V porovnání s minulým obdobím tak ženy získaly o jeden mandát navíc a věkový průměr se snížil o 1,41 let. Nejmladšímu zastupiteli v roce 2014 bylo 31 let a nejstaršímu 72 let. Počet zastupitelů bez vysokoškolského titulu stoupl o 3 na celkových 6 členů. Počet bezpartijních zastupitelů se oproti roku 2010 zvýšil na deset z předchozích osmi členů a tvořil tak nově většinu v zastupitelstvu Prahy – Libuše (Městská část Praha - Libuš h, 2022).

Post starosty obhájil Mgr. Jiří Koubek, který zároveň získal nejvíce preferenčních hlasů ze všech kandidátů. Celkem jich bylo 1 180. V době začátku jeho již druhého volebního období na tomto postu mu bylo 38 let (Koubek, 2014) a (Český statistický úřad, 2018).

4.2.1.3 Volby do zastupitelstva Prahy – Libuše v roce 2018

Poslední dosud konané volby do zastupitelstev obcí a městských částí proběhly 5. a 6. října roku 2018. Celková volební účast v těchto volbách v České republice přesáhla tu za minulé období o 2,7 %, účast voličů před osmi lety však nepřesáhla. Celkem k volebním urnám přišlo v těchto dnech 47,34 % voličů a odevzdalo přes 112 milionů platných hlasů (Český statistický úřad n, 2018). V městské části Praha – Libuš byla tentokrát volební účast vyšší než volební účast za celou republiku. Převýšila ji o 2,1 % a dosáhla tak 49,44 %. Do šesti volebních místností přišlo 3 241 voličů a odevzdalo 48 618 platných hlasů (Český statistický úřad m, 2018).

Tabulka 11 Výsledky voleb do zastupitelstva Prahy – Libuše, 2018

Název subjektu	Absolutní počet hlasů	Počet hlasů vyjádřený v %	Získaný počet mandátů
Spojené síly pro Libuš a Písnici	23 010	47,33	10
KDU-ČSL, NK, Piráti	5 682	11,69	2
Spolek OBČANŮ PÍSNICE	2 994	6,16	1
Komunistická strana Čech a Moravy	2 306	4,74	0
ODS a NK	5 336	10,98	2
Česká strana sociálně demokratická	2 017	4,15	0
Demokratické sdružení občanů	1 586	3,26	0
Sdružení Soukromníci, NK	5 687	11,70	2

Zdroj: Český statistický úřad m, 2018, vlastní zpracování

Jak ukazuje výše přiložená tabulka, v posledních konaných volbách kandidoval v městské části stejný počet stran, hnutí a koalic jako v předchozím období. Všichni až na druhé uvedené v tabulce, koalici KDU-ČSL, NK, Piráty, sestavili své kandidátní listiny s maximálním počtem kandidátů. Zmíněná koalice sestavila svou kandidátku pouze z 16 členů.

Oproti minulému období se do zastupitelstva dostalo pouze pět z osmi kandidujících subjektů. Komunistická strana Čech a Moravy, Česká strana sociálně demokratická ani Demokratické sdružení občanů nedosáhli 5 % hranice úspěšnosti a nezískali tak ani jeden mandát. Naopak byly úspěšné Spojené síly pro Libuš a Písnici. Tato koalice se mezi kandidujícími stranami objevila poprvé, avšak její kandidáti se o hlasy voličů ucházeli již po několikáté a seskupili se pro tyto volby z jiných stran²⁴. Celkově tento politický subjekt získal 47,32 % voličských hlasů a tím pádem tvořil jasnou většinu v zastupitelstvu se ziskem 10 mandátů. Průměrný věk zvolených kandidátů z této koalice byl 46,5 let. Nejstaršímu členovi nově zvoleného zastupitelstva za tento subjekt bylo 73 let, nejmladšímu 36 let. Za Spojené síly pro Libuš a Písnici byly do zastupitelského orgánu zvoleny pouze dvě ženy. Sedm z deseti zvolených kandidátů disponovalo jakýmkoli vysokoškolským titulem, jeden kandidát samostatným titulem DiS. a dva kandidáti nedisponovali žádným.

Druhou nejsilnější koalicí se se ziskem 12,41 % preferenčních hlasů stala KDU – ČSL, NK, Piráti. Díky 5 682 hlasům však získala pouze dva zastupitelské mandáty, přičemž oba dva posty obsadily ženy. V průměru jim bylo 41,5 let a obě disponovaly vysokoškolským titulem. Jedna zvolená kandidátka disponovala politickou příslušností ke KDU – ČSL a druhá členka byla bez politické příslušnosti.

Třetím v pořadí se dle výše preferenčních hlasů stalo Sdružení Soukromníci, NK se ziskem 5 687 hlasů, což činilo 11,69 % z celkového počtu odevzdaných. Prvním zvoleným kandidátem byl první zapsaný na kandidátní listině, avšak druhou zvolenou kandidátkou byla až pátá v pořadí zapsaná žena. Hranice pro změnu pořadí kandidátů činila v případě tohoto subjektu 367,4 preferenčních hlasů, přičemž zmíněná kandidátka jich získala 420 a přeskočila tak tři kandidáty původně umístěné před ní. Oba zvolení byli bez politické příslušnosti. Jejich věkový průměr činil 53,5 let. Jeden z kandidátů disponoval vysokoškolským titulem a jeden titulem MBA.

Posledním politickým subjektem, který získal více než jeden mandát, byl ODS a NK. Společně získali 5 336 hlasů, což činilo 10,98 %. Díky tomu byly uskupení přiděleny dva zastupitelské mandáty, z nichž jeden obsadil kandidát bez politické příslušnosti a jeden kandidát z Občanské demokratické strany. Oba zvolení zastupitelé disponovali vysokoškolskými tituly. Jeden ze zvolených tohoto uskupení byl muž a jedna byla žena. Jejich věkový průměr byl 37 let.

²⁴ Navrhujícími stranami těchto kandidátů byly TOP 09 a STAN, nebo se jednalo o nezávislé kandidáty (Český statistický úřad m, 2018).

Poslední mandát získal Spolek OBČANŮ PÍSNICE díky obdržným 2 994 hlasům. Obsadil ho 67letý muž bez vysokoškolského vzdělání, který se tak stal druhým nejstarším zastupitelem městské části. Stal se jím již po několikáté v řadě, přičemž v minulosti byl zvolen i na místo starosty (Český statistický úřad m, 2018) a (Kučera, 2018).

Celkově v zastupitelstvu opět tvořili většinu muži, kteří obsadili 11 zastupitelských křesel, oproti 6 ženám. Průměrný věk členů zastupitelstva nepatrně oproti minulému volebnímu období vzrostl na 46,82 let. Většinu, stejně jako v roce 2014, tvořili kandidáti bez politické příslušnosti v celkovém počtu 12 zastupitelů. Stejně tak opět převažovali zastupitelé s vysokoškolským titulem, nad těmi bez něj. Celkově bylo do zastupitelstva zvoleno 12 zastupitelů disponujícím jakýmkoli vysokoškolským titulem, dva zastupitelé disponující titulem MBA nebo DiS. a tři zastupitelé nedisponující žádným (Český statistický úřad g, 2018).

Na post starosty byl již po třetí po sobě zvolen pan Mgr. Jiří Koubek, který ve volbách získal nejvíce preferenčních hlasů ze všech kandidátů, a to 1 665. V době nástupu do tohoto úřadu bylo Mgr. Jiřímu Koubkovi 42 let (Český statistický úřad m, 2018) a (Kučera, 2018). Pan Mgr. Jiří Koubek byl v těchto volbách rovněž zvolen do zastupitelstva hlavního města Prahy za Koalici STAN, TOP 09 a stal se tak jedním ze 65 pražských zastupitelů do roku 2022 (Český statistický úřad y, 2018).

Rada městské části byla složena po odmítnutí koaliční dohody stranami ODS a KDU – ČSL pouze z členů vítězné koalice Spojených sil pro Libuš a Písnici. Za tento subjekt byl zvolen také předseda Kontrolního výboru i jeden jeho člen. Finanční výbor byl sestaven většinou z opozice, přičemž dva členi byli zvoleni z vítězné koalice (Kučera, 2018).

Celkově se složení zastupitelstva za zkoumané roky 2010-2018 příliš neobměňovalo a do jeho křesel částečně usedali již známé tváře z městské části, třebaže někteří v průběhu kandidovali za různé politické subjekty. Například Ing. Lenka Koudelková byla zvolena ve všech těchto volbách²⁵. Stejně tak Mgr. Radek Řezanka, Ing. Pavel Macháček či již

²⁵ V letech 2010 a 2014 za TOP 09 a nezávislé kandidáty, v roce 2018 za Spojené síly pro Libuš a Písnici (Český statistický úřad r, 2018), (Český statistický úřad h, 2018) a (Český statistický úřad g, 2018).

zmiňovaný Mgr. Jiří Koubek. Pan Martin Frank svůj mandát v roce 2018 obhájil z minulého volebního období, stejně jako Mgr. Matěj Kadlec (Český statistický úřad r, 2018), (Český statistický úřad h, 2018) a (Český statistický úřad g, 2018).

4.2.2 Porovnání s výsledky voleb do pražského zastupitelstva

4.2.2.1 Volby do zastupitelstva hlavního města Prahy v roce 2010

Volby do zastupitelstva hlavního města Prahy se v roce 2010 konaly, stejně jako volby do všech ostatních obcí a městských částí, 15. a 16. října. Volební účast byla v městské části Praha – Libuš stejná, jako při volbě zastupitelstva městské části. Obálku s platnými hlasy odevzdalo 2 952 voličů z Prahy – Libuše, kteří tvořili 43,36 % občanů s volebním právem této městské části.

Rozdíl je spatřován v počtu kandidátských subjektů. V porovnání s volbami do zastupitelstva městské části jich ve volbě do zastupitelstva hlavního města Prahy kandidovalo trojnásobně více. Přesně šlo o dvacet politických stran a hnutí.

Výsledky voleb za městskou část prakticky kopírovaly výsledky voleb do jejího zastupitelstva. S převahou voliči preferovali TOP 09 s 34,02 %, za ní se umístila ODS s 22,82 % následovaná ČSSD s 15,95 %. Posledními stranami, které v městské části přesáhly pěti procentní klauzuli, byly KSČM a Věci veřejné (Český statistický úřad u, 2018). Politické strany a uskupení, které v městské části přesáhli 5 % klauzuli, jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 12 Výsledky voleb do pražského zastupitelstva za městskou část, 2010

Název subjektu	Absolutní počet hlasů	Počet hlasů vyjádřený v %
Česká strana sociálně demokratická	3 893	15,95
Komunistická strana Čech a Moravy	1 369	5,61
Občanská demokratická strana	5 568	22,82
Věci veřejné	1 900	7,79
TOP 09	8 303	34,02

Zdroj: Český statistický úřad u, 2018, vlastní zpracování

Občané Prahy – Libuš ve výsledku volili do pražského zastupitelstva velmi podobně, jako voliči z celé Prahy. Vítězem voleb se stala TOP 09 následovaná ODS, ČSSD a KSČM. Rozdělení sil bylo následující – TOP 09 získala 26 mandátů, Občanská demokratická strana 20 mandátů, Česká strana sociálně demokratická 14 mandátů a Komunistická strana Čech a Moravy 3 mandáty (Český statistický úřad f, 2018).

4.2.2.2 Volby do zastupitelstva hlavního města Prahy v roce 2014

Velikost zastupitelstva se oproti minulým volbám v roce 2010 zvýšila o dva zastupitele a pro následující dvě volební období se ustálila na 65 zastupitelských mandátech pro hlavní město.

Volební účast ve dnech 10. a 11. října 2014 byla v městské části Praha – Libuš celkově nižší, než v ostatních dvou porovnávaných volebních obdobích a výjimku zde netvořily ani volby do zastupitelstva hlavního města Prahy. Opět šlo o stejnou účast jako při volbě do zastupitelstva městské části, tedy o 38,65 %.

Počet kandidujících subjektů se oproti minulému volebnímu období navýšil o 11 politických stran a hnutí. Celkově jich tedy bylo 31. Změnila se i podoba výsledku, kam nově vstoupilo hnutí ANO 2011, které hned při své první účasti v obecních volbách získalo v městské části nejvyšší počet hlasů. Politické subjekty, které v městské části získaly více než 5 % hlasů, jsou uvedeny v následující tabulce

Tabulka 13 Výsledky voleb do pražského zastupitelstva za městskou část, 2014

Název subjektu	Absolutní počet hlasů	Počet hlasů vyjádřený v %
TROJKOALICE SZ, KDU-ČSL, STAN	12 766	7,99
Česká strana sociálně demokratická	15 535	9,73
ANO 2011	39 874	24,97
Česká pirátská strana	9 502	5,95
Občanská demokratická strana	13 829	8,66
TOP 09	37 994	23,79

Zdroj: Český statistický úřad v, 2018, vlastní zpracování

Hnutí ANO 2011 vyhrálo s 24,97 % získaných hlasů. Hned za ním následovala TOP 09 s 23,79 %, která tak oproti minulým volbám do pražského zastupitelstva ztratila více než 10 % voličských preferencí v městské části. ČSSD s 9,73 % i ODS s 8,66 %²⁶ také zaznamenaly strmý pokles oproti předchozím letům, kdy se zpravidla umísťovaly na předních příčkách. Následovala nově vytvořená TROJKOALICE SZ, KDU – ČSL, STAN s 7,99 % a konečně Česká pirátská strana s 5,95 % (Český statistický úřad v, 2018).

²⁶ U ČSSD šlo o pokles 6,22 % a u ODS dokonce o 14,16 % (Český statistický úřad u, 2018) a (Český statistický úřad v, 2018)

Výsledky v městské části opět kopírovaly ty za celou Prahu, pouze s drobně změněným procentuálním ziskem jednotlivých stran a hnutí. Vítězem se stalo hnutí ANO 2011 a získalo 17 mandátů v zastupitelstvu hlavního města Prahy. Těsně za ním následovala TOP 09 se 16 mandáty. Strany ČSSD, ODS a TROJKOALICE SZ, KDU – ČSL, STAN získaly po osmi mandátech. Posledním, kdo v zastupitelstvu získal mandát, byla Česká pirátská strana se čtyřmi zastupiteli (Český statistický úřad w, 2018).

4.2.2.3 Volby do zastupitelstva hlavního města Prahy v roce 2018

Vzestupný trend počtu kandidátů do zastupitelstva hlavního města Prahy se v roce 2018 změnil a jejich počet klesl oproti předchozím volbám na 29. Volební účast občanů Prahy – Libuš se naopak zvýšila na 49,44 % a byla opět stejná, jako volební účast při volbě zastupitelstva městské části.

Změnil se i vítěz voleb za městskou část, jak ukazuje následující tabulka. Ta přibližuje, jaké politické subjekty v roce 2018 v městské části přesáhla ve volbách 5 % klauzuli.

Tabulka 14 Výsledky voleb do pražského zastupitelstva za městskou část, 2018

Název subjektu	Absolutní počet hlasů	Počet hlasů vyjádřený v %
Koalice STAN, TOP 09	37 366	21,11
Česká pirátská strana	21 849	12,34
PRAHA SOBĚ	24 669	13,94
Občanská demokratická strana	31 856	18,00
ANO 2011	31 606	17,86

Zdroj: Český statistický úřad x, 2018, vlastní zpracování

Vítězem se stala nově vytvořená Koalice STAN, TOP 09 díky zisku 21,11 % hlasů, za kterou kandidoval v té době již dvakrát zvolený starosta Prahy – Libuše Mgr. Jiří Koubek. Strmý nárůst preferencí zaznamenala v městské části Občanská demokratická strana, pro kterou hlasovalo 18,0 % voličů. Těsně za ní se se ziskem 17,86 % umístilo hnutí ANO 2011, které tak ztratilo více než 7 % preferencí oproti minulému volebnímu období. Novým subjektem, který stejně jako v minulých volbách hnutí ANO 2011 hned napoprvé slavilo úspěch, byla PRAHA SOBĚ, který získal 13,94 % hlasů. Nárůst více než 6 % zaznamenala Česká pirátská strana, která v městské části získala 12,34 % hlasů. Žádný z dalších kandidátů v městské části nedosáhl 5 % klauzule (Český statistický úřad x, 2018).

Jak již dvě předchozí volební období napověděla, výsledky voleb za městskou část prakticky kopírovaly ty za celé území Prahy. V tomto roce jsou však spatřovány nejviditelnější rozdíly. Vítězem voleb se totiž za všechny části Prahy nestala Koalice STAN, TOP 09 jako v Praze – Libuši, nýbrž z výsledků městské části za ní umístěná Občanská demokratická strana. ODS celkem získala 17,86 % hlasů a díky nim jí bylo přiděleno 14 mandátů pražského zastupitelstva. Ostatní strany a hnutí umístěné za ní již měli nepatrné rozdíly v zisku voličských preferencí. Česká pirátská strana získala 17,07 %, PRAHA SOBĚ

16,56 %, Koalice STAN, TOP 09 16,28 % a ANO 2011 15,36 % hlasů. Všechny ostatní strany až na hnutí ANO 2011, které získalo o jeden mandát méně, získaly 13 mandátů v pražském zastupitelstvu (Český statistický úřad q, 2018).

4.3 Rozbor vedených rozhovorů

4.3.1 Rozbor rozhovoru se starostou městské části

Z rozhovoru se stávajícím starostou městské části Praha – Libuš vyplynulo, že do lokální politiky v roce 2010 vstoupil na základě problémů s megalomanskou výstavbou, která se měla uskutečnit v městské části, do které se tehdy před nedávným časem přistěhoval. Jeho zájem o politiku ještě více povzbudil vznik nové strany TOP 09, která mu svými postoji byla a stále je velmi blízká, a tak do ní krátce po jejím vzniku vstoupil. Jeho první úspěch hned po první kandidatuře do zastupitelstva byl jasný – stal se novým starostou městské části. O tento post sám neusiloval, díky vítězství své strany na něj byl ovšem jako politický nováček dosazen hned při první kandidatuře. Tento úspěch přikládá aktivitě spolu se zkušenostmi spolukandidátů, kteří již v zastupitelstvu v minulosti usedli. Vedle toho byl úspěch podle něj ovlivněn i v té době novou stranou TOP 09, neboť se lidé v Praze přikláněli k pravicovým stranám a v té době neměla tradiční Občanská demokratická strana příliš dobrou pověst.

Dle názoru pana starosty byla jeho účast v Poslanecké sněmovně mezi lety 2013-2017 velkým přínosem jak pro něj, tak pro celou městskou část a její občany. Díky ní získal na záležitosti týkající se politické činnosti i druhý úhel pohledu a spolu s ním i velké množství kontaktů, které mu umožňují lépe realizovat činnosti v městské části. Důvodem, proč se rozhodl v dalších sněmovních volbách již znovu nekandidovat, byla preference účasti na lokální politice a náročnost poslaneckého mandátu z pohledu časových důvodů. Stejně kladně, a dokonce ještě přínosněji hodnotí i svou účast v zastupitelstvu hlavního města Prahy, jehož spojení s funkcí starosty městské části je podle něj výborné. Umožňuje mu vhled do informací týkajících se například dotací pro městské části.

Svůj stále rostoucí úspěch z hlediska stoupajícího počtu preferenčních hlasů přikládá svému aktivnímu postoji ve funkci starosty. Říká, že díky své otevřenosti a komunikativnosti s občany Prahy – Libuše ho mohou „kroužkovat“ i ti lidé, kteří s ním ne vždy souhlasí. Dle jeho názoru máme na úrovni lokální politiky volit ty kandidáty, které známe osobně.

Z rozhovoru vyplývá, že název politického uskupení Spojených sil pro Libuš a Písnici byl v roce 2018 přejet od subjektu Spojených sil pro Prahu, které ve stejném roce kandidovalo do pražského zastupitelstva. Tato koalice na obecní úrovni spojovala strany TOP 09 a STAN, které mají dle pana starosty na této úrovni osvědčenou spolupráci. Díky ní budou v následujících komunálních volbách kandidovat opět společně za jednu koalici.

Co se týče jeho opětovné kandidatury do pražského zastupitelstva, vyjadřuje se spíše odmítavě. Na rozdíl od toho kandidaturu do zastupitelstva městské části s přesvědčením potvrzuje.

V rozhovoru narážíme na téma výstavby nové linky metra D. To se prý začne letos reálně stavět. Na území městské části se stále jedná s majiteli pozemků, přičemž u stanice Libuš je jednání dle pana starosty na spadnutí. U dalších dvou stanic se jedná o delší časový úsek, neboť jde o velký počet malých pozemků s různými majiteli. Naopak přípravné práce pro výstavbu nové tramvajové linky mají začít již 3. března vykácením náletových stromů.

Ohledně participativního rozpočtu se pan starosta vyjádřil kladně ke všem návrhům, hlasovat prý bude pro návrh pingpongového stolu, který jako občan sám předložil.

4.3.2 Rozbor rozhovorů s občany městské části

Všichni oslovení respondenti uvedli, že chodí volit v komunálních volbách a zároveň se shodli, že je považují za velmi důležité. Respondent č. 1 volil kvůli svému věku do zastupitelského orgánu pouze jednou, další dva dotázaní ovšem chodí pravidelně od doby znovuzavedení komunálních voleb v ČR. Respondenti č. 1 a č. 2 shodně uvedli, že se komunálních voleb účastní pouze v rámci pasivního práva. Naproti tomu respondent č. 3 uvedl, že se komunálních voleb účastní i v rámci práva aktivního. Jde o již třikrát zvoleného zastupitele v městské části Praha – Libuš.

Co se týká voličských preferencí respondentů č. 1 a č. 2, v minulých volbách volili rozdílně. Respondent č. 1 volil stranu ODS. Mezi důvody jeho volby zmínil ovlivnění politického smýšlení svou rodinou a svou shodu na politickém programu s Občanskou demokratickou stranou. Respondent č. 2 v minulých komunálních volbách volil uskupení Spojených sil pro Libuš a Písnici. Mezi důvody preference této strany uvedl osobní známost se starostou městské části kandidujícího za toto uskupení a s dalšími lidmi na této kandidátce. Jako další důvod respondent uvedl kladnou zkušenost z předchozích volebních období s touto koalicí. Oba respondenti by kandidující strany podpořili i v následujících volbách.

V rámci hodnocení posledního volebního období pod nynějším zastupitelstvem se všichni tři respondenti shodli na jeho pozitivním hodnocení. Respondent č. 1 mezi klady uvedl postoj k výstavbě metra, výstavbu nových budov a pořádní akcí v městské části. Zároveň neuvedl žádné zápory. Respondent č. 2 mezi klady uvedl akce, které jsou pořádány. Dále uvedl ochotu zastupitelstva naslouchat názorům občanů. Mezi zápory uvedl zvýšení daní z nemovitostí. Respondent č. 3 kladně zhodnotil renovaci škol či komunikací v městské části. Uvedl, že se zastupitelstvo snažilo splnit všechny cíle, které si vytyčili na začátku volebního období. Mezi zápory uvedl nemožnost pořádání některých akcí z důvodu covidových opatření a špatnou komunikaci s opozicí.

Respondent č. 1 uvedl, že se jednání zastupitelstva nikdy neúčastnil, na rozdíl od respondenta č. 2. Oba ale uvedli, že se seznamují s výpisy z jeho jednání.

Na výstavbu linky metra a tramvaje oba respondenti pohlížejí velmi podobně. Kladně hodnotí výstavbu metra hlavně z důvodu usnadnění svých cest do centra města za prací a školou. Výstavbu tramvajové linky oba hodnotí neutrálně, neboť ani jeden její trať nevyužívá a v budoucnu ani kvůli její trase využívat nebude.

Na otázku hlasování v rámci participativního rozpočtu odpověděli respondenti rozdílně. Respondent č. 1 nehlasoval z důvodu dle jeho názoru nezajímavých návrhů. Respondent č. 2 hlasoval kladně pro dva návrhy, které ho zaujaly.

Na otázku možností zlepšení v městské části se oba respondenti shodli na problému s parkováním, oba jsou si však vědomi toho, že tento problém nelze snadno vyřešit. Respondent č. 1 dále spatřuje drobný problém v malé obchodní vybavenosti městské části, uvádí ale, že v blízkosti se tyto obchody a služby nachází a nespatřuje tak velký problém k nim dojet. Naděje vkládá do budoucích služeb v okolí nových stanic metra.

Jelikož se respondent č. 3 účastní komunálních voleb i v rámci aktivního práva a byl již třikrát zvolen do zastupitelstva městské části, byly mu položeny i další otázky v rámci fungování lokální politiky.

Jeho motivací pro vstup do lokální politiky byl stejně jako v případě starosty důvod výstavby megalomanského projektu na území městské části. Kvůli tomuto problému vstoupil díky angažovanosti jejích členů do strany Věcí veřejných.

Jako důvod svého prvního úspěchu uvádí důležitost problému výstavby zmiňovaného projektu, proti němuž aktivně jako strana vystupovali. Důvodem odchodu ze strany uvádí postupný rozpad strany a shodu s již tehdejší starostou městské části, vedle nějž v následujících dvou volbách kandidoval. Do žádné další strany však nevstoupil. Následný procentuální růst hlasů koalice, za níž respondent kandidoval, přikládá stejně jako nynější starosta komunikativnosti a úspěchům, kterých v městské části dosáhli. Zmiňuje také velký vliv angažovanosti starosty ve vyšší politice. On sám by do oněch vyšších pater české politiky však vstupovat nechtěl.

V následujících volbách chce zastupitel opět kandidovat v komunálních volbách.

5 Závěr

Bakalářská práce s názvem Politické aspekty a jejich vliv na rozvoj územní samosprávy je uvedena teoretickou částí.

První kapitolou zpracovanou v teoretické části, je kapitola zabývající se obecní samosprávou v České republice.

V její první subkapitole jsou vymezeny obce České republiky a další územní jednotky, jako jsou města, městyse a statutární města. Obce jsou následně rozděleny do skupin dle počtu obyvatel a je tak ilustrována jejich ojedinělá struktura, která se v rámci Evropy nachází podobně pouze ve Francii a na Slovensku. V této kapitole jsou také obce rozděleny do tří kategorií dle rozsahu vykonávané delegované státní moci.

Následující subkapitola je věnována historickému pohledu na samosprávu, a to od dob Rakouského císařství, přes socialismus až k transformaci obecní samosprávy po roce 1989. Jsou zde zmíněny také různé typologie komunálních systémů na evropském území.

Třetí subkapitola se již věnuje samosprávním orgánům. Jsou zde popsány zákonem uložená práva a povinnosti zastupitelstva, rady obce, městského úřadu, starosty a dalších samosprávních orgánů, včetně zákonem určených velikostí zastupitelstev a rad obcí. Na závěr této kapitoly je krátce popsáno financování obcí v České republice.

Další kapitola teoretické části se již zabývá komunálními volbami.

V první subkapitole jsou zpracovány volební systémy a následně rozebrán volební systém poměrného zastoupení, používaný v České republice na úrovni obecních voleb. Jsou zde popsány jednotlivé determinanty, na kterých je systém poměrného zastoupení založen.

V následující subkapitole je rozebírána občanská participace.

Třetí subkapitola se věnuje podobě komunálních volebních výsledků v České republice. Jsou zde uvedeny proměnné, které ovlivňují možnosti na úspěch jednotlivých kandidátů v českém prostředí.

Poslední subkapitola je věnována specifickému postavení hlavního města Prahy z pohledu jeho vymezení a voleb konajících se na jeho území.

Druhou část bakalářské práce tvoří její praktická část.

Praktická část je uvedena kapitolou, zaměřující se na sociodemografickou analýzu městské části Praha – Libuš.

Její první subkapitolu tvoří vymezení území městské části.

Ve druhé a třetí subkapitole analýzy je představena problematika dotýkající se budoucí výstavby nové tramvajové trati a nové linky metra, která ovlivní dosavadní život v městské části.

Čtvrtá subkapitola se krátce věnuje institucím na území Prahy – Libuše.

V další části je popsána historie Prahy – Libuše od její údajně první zmínky v roce 1321, až do roku 1990, kdy vznikla jako nová pražská městská část.

Šestá subkapitola sociodemografické analýzy je věnována obyvatelstvu žijícímu na území Prahy – Libuše. Je zde uveden vývoj počtu obyvatel od roku 1880 až do roku 2020. Jsou zde také uvedeny charakteristiky počtu narozených a zemřelých v městské části i počty přistěhovaných. Subkapitola se také věnuje počtu cizinců žijícím v městské části a krátce i nezaměstnanosti v ní.

Obsáhlou subkapitolu tvoří analýza nynějších samosprávních orgánů Prahy – Libuše. Je zde analyzováno složení zastupitelstva z hlediska jeho členů. Je zde popsán i průběh posledního jednání zastupitelstva z 11. 1. 2022. Následně je v subkapitole analyzována rada městské části i úřad městské části. Zde jsou popsány pravomoci spojené se samostatnou působností vykonávanou úřadem městské části i pravomoci spojené s rozšířenou působností vykonávané úřadem městské části Prahy 12. Na závěr jsou zmíněny investice v městské části provedené v roce 2021. Subkapitola se ještě krátce zabývá výbory a komisemi městské části.

Poslední subkapitolou sociodemografické analýzy tvoří občanské iniciativy, spolky a akce pořádané na území Prahy – Libuše.

Druhou kapitolu praktické části, která je stěžejní pro bakalářskou práci, tvoří komparace výsledků komunálních voleb v městské části v horizontu tří po sobě jdoucích volebních období.

První subkapitolu tvoří komparace výsledků voleb do zastupitelstva městské části Praha – Libuše. Komparace je provedena na volebních výsledcích z let 2010, 2014 a 2018. Komparace ukazuje, že zastupitelský orgán se z hlediska zvolených politických subjektů mezi zkoumanými lety výrazně neobměňuje. Všechny volby vyhrála strana TOP 09 nebo její koalice. Starostou byl ve všech těchto obdobích také zvolen člen této strany pan Mgr. Jiří Koubek. Ukazuje se, že většinu v zastupitelstvu vždy tvořili muži. Taktéž byli vždy ve většině zvoleni kandidáti s vysokoškolskými tituly. Průměrný věk členů zastupitelstva se pohyboval vždy mezi 45-46 lety a nikdy tuto hranici nepřesáhl. Jediné, co se se mezi

pozorovanými lety měnilo, byl počet zastupitelů s politickou příslušností k politické straně. Zatímco v prvním zkoumaném roce zastupitelé s politickou příslušností tvořili v tomto orgánu většinu, v následujících dvou obdobích tomu bylo vždy naopak. Voliči v městské části tak od roku 2014 preferují kandidáty bez politické příslušnosti než ty kandidáty, kteří jsou členy některé z politických stran.

Druhou subkapitolu tvoří komparace výsledků voleb do zastupitelstva hlavního města Prahy. Komparace ukazuje, že volební účast při volbě do pražského zastupitelstva je vždy shodná s volební účastí při volbě do zastupitelstva městské části. Taktéž se ukazuje, že kromě roku 2014 vždy zvítězila v městské části strana TOP 09 nebo její koalice, a to jak ve volbě do pražského zastupitelstva, tak do zastupitelstva městské části. Nutno však dodat, že některé strany kandidující do pražského zastupitelstva v městské části do zastupitelstva městské části nekandidují. Komparace voleb do pražského zastupitelstva taktéž ukazuje, že voliči z městské části se prakticky shodují s voličskými výsledky za území celé Prahy.

Poslední, třetí kapitolu praktické části tvoří rozbor polostrukturovaně vedených rozhovorů s občany žijícími v městské části Praha – Libuš. První je analyzován rozhovor se stávajícím starostou Prahy – Libuše. Z rozhovoru vyplývá, že do politiky stávající starosta vstoupil hlavně z důvodů lokálních problémů v městské části. Svůj úspěch přikládá své aktivitě a komunikativnosti, které se odrážejí v jeho stále rostoucích preferenčních hlasech. Na tomto se shoduje i se všemi dalšími dotázanými občany. Za svou politickou kariéru se angažoval i ve vyšší politice, která mu dle jeho názoru přináší mnoho pozitiv, které může na lokální úrovni politiky správně využít. Tento fakt kladně hodnotí i dotázaný člen zastupitelstva a shoduje se tak na tomto přínosu se starostou. Všichni dotázaní kladně hodnotí poslední a stále ještě probíhající volební období pod taktovkou nynějšího zastupitelstva. Všichni se taktéž kladně vyjadřují k přístupu stávajícího starosty ke svému úřadu. Přestože jeden dotázaný nevolil politické uskupení, za něž kandidoval nynější starosta, shoduje se s ostatními respondenty na pozitivním hodnocení stávajícího vedení. Mezi zápory dva dotázaní shodně uvádějí horší dopravní situaci, včetně toho, že jsou si vědomi špatné řešitelnosti tohoto problému. Jeden dotázaný rovněž uvádí zvýšení daně z nemovitosti.

Na položenou otázku, zda je zastupitelstvo dotázanými občany kladně hodnoceno, je tedy odpověď jasná. Všichni dotázaní se na kladném hodnocení zastupitelstva shodují. Všichni respondenti taktéž kladně hodnotí nynějšího starostu v jeho funkci.

Jsou splněny všechny dílčí i hlavní cíle, které byly v cíli práce definovány. V bakalářské práci je provedena sociodemografická analýza městské části Praha – Libuš, komparace výsledků voleb a taktéž jsou provedeny polostrukturované rozhovory s občany, kteří se aktivně o lokální politiku zajímají.

6 Seznam použitých zdrojů

- ARTER, David, SÖDERLUND, Peter. When even the prime minister sits on the municipal council. Analysing the value of "localnes" and Finnich MPs' initiatives to "cumulate" in an open-list voting system. *Acta Politica*. [online]. 2022. [cit. 2022-03-09]. Dostupný na Springer Link: <<https://link.springer.com/article/10.1057/s41269-022-00234-x>>.
- BALCAR, Vladimír, a další. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005, I. díl*. [online]. Praha: Český statistický úřad ve spolupráci s nakladatelstvím Daranus, s.r.o., 2006. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/documents/10180/20538302/13n106cd1.pdf/cf538eaa-7f70-49f6-8e76-dc88932650ef?version=1.0&fbclid=IwAR3T8a8tmVhX66CpL3tncYRJpAs4oSy5V9fQdeVZxh2nEzHIyemIw7IcQzY>>. ISBN 80-250-1310-3.
- BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BALÍK, Stanislav, a další. *Kvalita demokracie v České republice*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, o.p.s. (CDK): Masarykova univerzita, 2016. 223 s. Politologická řada; svazek č. 60. ISBN 978-80-7325-417-9.
- BALÍK, Stanislav, GONGALA, Petr, GREGOR, Kamil. *Dvacet let komunálních voleb v ČR*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK): Masarykova univerzita (MU), 2015. 159 s. Politologická řada; svazek č. 53. ISBN 978-80-7325-381-3.
- BERNARD, Josef. Individuální charakteristiky kandidátů ve volbách do zastupitelstev obcí a jejich vliv na volební výsledky. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*. Prague: Institute of Sociology of the Czech Academy of Sciences, 2012, Vol. 48, No. 4, p. 613-640. [cit. 2022-01-23]. Dostupný na JSTOR: <<https://www.jstor.org/stable/23535203>>.
- BERNARD, Josef, a další. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.
- BORSKÝ, Petr. Deštivé letní kino. *U nás* [online]. Praha: MČ Praha-Libuš, 30. Srpen 2021. [cit. 2022-03-03]. Dostupný z WWW: <<https://www.praha-libus.cz/zpravodaj/11530-u-nas-092021>>.
- BORSKÝ, Petr. Participativní rozpočet - hlasování. *U nás*. Praha: MČ Praha-Libuš, 2022, p. 10-11.

- ČERMÁK, Daniel, MIKEŠOVÁ, Renáta. Starostové, starostky a jejich priority. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*. [online]. Prague: Institute of Sociology of the Czech Academy of Sciences 2018, Vol. 54, No. 4, p. 561-591. [cit. 2022-01-24]. Dostupný na JSTOR: <<https://www.jstor.org/stable/26510223>>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD a. *Malý lexikon obcí České republiky - 2021*. [online]. 2021. [cit. 2021-11-06]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2021>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD b. *Registr sčítacích obvodů a budov*. [online]. 2022. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW: <https://apl.czso.cz/irso4/cisdet.jsp?b=31&kodrep=44&kodcis=44&kod=547051&ciselid=354040&hkodcis=44&textpol=Libu%C5%A1>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD c. *Volby do zastupitelstev obcí*. [online]. 2020. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/volby-do-zastupitelstev-obci>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD d. *Časové řady za městské části Prahy*. [online]. 2021. [cit. 2022-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/xa/casove-rady-za-mestske-casti-prahy>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD e. *Volby do zastupitelstev obcí: Územní přehledy o volební účasti: Zastupitelstvo městské části nebo městského obvodu*. [online]. 1998. [cit. 2022-02-09]. Dostupné z WWW: <https://www.volby.cz/pls/kv1998/kv51?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=5&xnumnuts=1100>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD f. *Volby do zastupitelstev obcí 15.10 - 16.10.2010: Výsledky voleb: Zastupitelstvo hlavního města Prahy*. [online]. 2018. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW: <https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=4&xnumnuts=1100&xobec=554782&xstat=0&xvyber=0>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD g. *Volby do zastupitelstev obcí 05.10 - 06.10.2018: Jmenné seznamy: Výběr: zvolení zastupitelé dle výsledku*. [online]. 2018. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z WWW: <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv21111?xjazyk=CZ&xid=1&xv=23&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=547051&xstrana=0&xstat=0&xodkaz=1>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD h. *Volby do zastupitelstev obcí 10.10 - 11.10.2014: Jmenné seznamy: Výběr: zvolení zastupitelé dle výsledku*. [online]. 2018. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z WWW:

<https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv21111?xjazyk=CZ&xid=1&xv=23&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=547051&xstrana=0&xstat=0&xodkaz=1>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD i. *Volby do zastupitelstev obcí 15.10 - 16.10.2010: Výsledky voleb: Zastupitelstvo městské části nebo městského obvodu.* [online]. 2018. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z WWW:

<https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=547051&xstat=0&xvyber=0>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD j. *Volby do zastupitelstev obcí 15.10. - 16.10.2010: Výsledky voleb za území: Všechna zastupitelstva.* [online]. 2018. [cit. 2022-02-09]. Dostupné z WWW:

<https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=1&xdz=7&xnumnuts=0&xstat=1&xvyber=1>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD k. *Volby do zastupitelstev obcí 10.10 - 11.10.2014: Výsledky voleb: Zastupitelstvo městské části nebo městského obvodu.* [online]. 2018. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z WWW:

<https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=547051&xstat=0&xvyber=0>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD l. *Volby do zastupitelstev obcí 10.10. - 11.10.2014: Výsledky voleb za území: Všechna zastupitelstva.* [online]. 2018. [cit. 2022-02-09]. Dostupné z WWW:

<https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=1&xdz=7&xnumnuts=0&xstat=1&xvyber=1>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD m. *Volby do zastupitelstev obcí 05.10. - 06.10.2018: Výsledky voleb: Zastupitelstvo městské části nebo městského obvodu.* [online]. 2018. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z WWW:

<https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=547051&xstat=0&xvyber=0>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD n. *Volby do zastupitelstev obcí 05.10. - 06.10.2018: Výsledky voleb za území: Všechna zastupitelstva.* [online]. 2018. [cit. 2022-02-15]. Dostupné z WWW:

<https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1211?xjazyk=CZ&xid=1&xv=1&xdz=7&xnumnuts=0&xstat=1&xvyber=1>.

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD o. *Volby do zastupitelstev obcí 05.10. - 06.10.2018: Jmenné seznamy: Výběr: zvolení zastupitelé dle výsledku: Zastupitelstvo městské části nebo městského obvodu.* [online]. 2018. [cit. 2022-02-01]. Dostupné z WWW:
<https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv21111?xjazyk=CZ&xid=1&xv=23&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=547051&xstrana=0&xstat=0&xodkaz=1>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD p. *Volby do zastupitelstev obcí: Jmenné seznamy: Výběr: náhradníci dle výsledku: Zastupitelstvo městské části nebo městského obvodu.* [online]. 2018. [cit. 2022-02-03]. Dostupné z WWW:
<https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv21111?xjazyk=CZ&xid=0&xv=33&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=547051&xstrana=0&xstat=0&xodkaz=1>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD q. *Volby do zastupitelstev obcí 05.10 - 06.10.2018: Výsledky voleb: Zastupitelstvo hlavního města Prahy: Obec: Praha hl.m.* [online]. 2018. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW:
<https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=4&xnumnuts=1100&xobec=554782&xstat=0&xvyber=0>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD r. *Volby do zastupitelstev obcí 15.10 - 16.10.2010: Jmenné seznamy: Výběr: zvolení zastupitelé dle výsledku: Zastupitelstvo městské části nebo městského obvodu.* [online]. 2018. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z WWW:
<https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv21111?xjazyk=CZ&xid=1&xv=23&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=547051&xstrana=0&xstat=0&xodkaz=1>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD s. *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 2.10. - 3.10.2020.* [online]. 2020. [cit. 2022-01-27]. Dostupné z WWW:
<https://www.volby.cz/pls/kz2020/kz?xjazyk=CZ>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD t. *Volby do zastupitelstev obcí 01.11. - 02.11.2002.* [online]. 2021. [cit. 2022-02-01]. Dostupné z WWW:
<https://www.volby.cz/pls/kv2002/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=5&xnumnuts=1100&xobec=547051>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD u. *Volby do zastupitelstev obcí 15.10 - 16.10.2010: Výsledky voleb: Zastupitelstvo hlavního města Prahy: MČ/MO: Praha-Libuš.* [online]. 2018. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW:
<https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=4&xnumnuts=1100&xobec=554782&xmc=547051&xstat=0&xvyber=0>.

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD v. *Volby do zastupitelstev obcí 10.10 - 11.10.2014: Výsledky voleb: Zastupitelstvo hlavního města Prahy: MČ/MO: Praha-Libuš.* [online]. 2018. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW:
<https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=4&xnumnuts=1100&xobec=554782&xmc=547051&xstat=0&xvyber=0>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD w. *Volby do zastupitelstev obcí 10.10 - 11.10.2014: Výsledky voleb: Zastupitelstvo hlavního města Prahy.* [online]. 2018. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW:
<https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=4&xnumnuts=1100&xobec=554782&xstat=0&xvyber=0>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD x. *Volby do zastupitelstev obcí 05.10 - 06.10.2018: Výsledky voleb: Zastupitelstvo hlavního města Prahy: MČ/MO: Praha-Libuš.* [online]. 2018. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW:
<https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=4&xnumnuts=1100&xobec=554782&xmc=547051&xstat=0&xvyber=0>.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD y. *Volby do zastupitelstev obcí 05.10 - 06.10.2018: Jmenné seznamy: Výběr: zvolení zastupitelé dle výsledku: Zastupitelstvo hlavního města Prahy.* [online]. 2018. [cit. 2022-03-01]. Dostupné z WWW:
<https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv21111?xjazyk=CZ&xid=1&xv=23&xdz=4&xnumnuts=1100&xobec=554782&xstrana=0&xstat=0&xodkaz=1>.
- ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ. *Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN).* [online]. 2022. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z WWW:
<https://www.cuzk.cz/ruian/Ucelove-uzemni-prvky/Volebni-okrsky.aspx>.
- ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘIČSKÝ A KATASTRÁLNÍ, IPR PRAHA. *Výkresy územního plánu.* [online]. 1. Říjen 2021. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z WWW:
<https://app.iprpraha.cz/apl/app/vykresyUP/>.
- ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony jako politický prostor.* Praha: Alfa Nakladatelství, s.r.o., 2008. ISBN 978-80-87197-00-4.
- ČMEJREK, Jaroslav, a další. *Moderní společnost a problémy politiky.* Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2016. ISBN 978-80-213-0841-1.
- ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPIK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru.* Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

- ČTK. Tramvajovou trať mezi Modřany a Libuší postaví DPP o 46 milionů levněji. *E15*. [online]. 19. Říjen 2021. [cit. 2022-02-21]. Dostupný na E15: <<https://www.e15.cz/byznys/doprava-a-logistika/tramvajovou-trat-mezi-modrany-a-libusi-postavi-dpp-o-46-milionu-levneji-1384560>>.
- DOPRAVNÍ PODNIK HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, AKCIOVÁ SPOLEČNOST a. *Metro D: Popis projektu: Stav přípravy*. [online]. 2022. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW: <https://www.dpp.cz/metro-d/popis-projektu/stav-pripravy#uzemni-plan>.
- DOPRAVNÍ PODNIK HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, AKCIOVÁ SPOLEČNOST b. *Metro D: Stanice*. [online]. 2022. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW: <https://www.dpp.cz/metro-d/stanice>.
- DOPRAVNÍ PODNIK HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, AKCIOVÁ SPOLEČNOST c. *TT Sídliště Modřany - Libuš*. [online]. 2022. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW: <https://www.dpp.cz/spolecnost/o-spolecnosti/profil-spolecnosti/fondy-eu/priprava-projektu-z-opd/tt-sidliste-modrany-libus>.
- ENGSTROM, J. Erik. Gerrymandering and the Future of American Politics. In: *Partisan Gerrymandering and the Construction of American Democracy*. University of Michigan Press, 2013, p. 191-206. ISBN 978-0-472-90001-5.
- GADENNE, Lucie, SINGHAL, Monica. Decentralization in Developing Economies. *Annual Review of Economics*. June 2014, Vol. 6. [online]. p. 581-604. Dostupné na JSTOR: <<https://www.jstor.org/stable/42940302>>.
- GOOGLE MAPY. *Praha - Libuš*. [online]. 2022. [cit. 2020-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.google.com/maps/place/142+00+Praha-Libu%C5%A1/@49.9943332,14.4335864,13z/data=!4m5!3m4!1s0x470b910bb89f64c3:0x2d90ce5fee4aeb4!8m2!3d50.0091663!4d14.4622187>.
- GOUGOU, Florent. The 2008 French Municipal Elections. The Opening and the Sanction. *FRENCH POLITICS*. [online]. December 2008, Vol. 6, Issue 4, p. 395-406. [cit. 2020-03-09]. Dostupný na Web of Science: <<https://www-webofscience-com.infozdroje.czu.cz/wos/woscc/full-record/WOS:000217292000005>>.
- HÁJEK, Lukáš, BALÍK, Stanislav. *Komunální volby v roce 2018*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. ISBN 978-80-210-9602-8.
- HENDRYCH, Dušan. *Správní věda - Teorie veřejné správy*. Praha: ASPI Publishing, 2003. ISBN 80-86395-86-3.

- HEYWOOD, Andrew. *Politologie*. [překl.] Zdeněk Masopust. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. ISBN 80-86432-95-5.
- HORÁK, Martin. *Úspěch i zklamání - Demokracie a veřejná politika v Praze, 1990 - 2000*. Politeia. Karolinum Press, 2014. ISBN 9788024623634.
- HRUŠKA, Lubor, a další. *Analýza rozsahu výkonu veřejné správy v jednotlivých statutárních městech, městských částech a městských obvodech*. [online]. Verze 43. 2. Ostrava: PROCES - Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o. Prosinec 2018. [cit. 2021-12-27]. Dostupné z: <<https://www.mvcr.cz/clanek/analyzy.aspx>>.
- CHYTÍLEK, Roman, a další. *Volební systémy*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-548-6.
- INSTITUT PLÁNOVÁNÍ A ROZVOJE HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. *Rozvoj lokalit: Metro D: Písnice*. [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW: <https://iprpraha.cz/projekt/8/metro-pisnice>.
- INTERNETOVÁ JAZYKOVÁ PŘÍRUČKA a. *Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.* [online]. 2008-2021. [cit. 2022-01-21]. Dostupné z WWW: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=proporcion%C3%A1ln%C3%AD>.
- INTERNETOVÁ JAZYKOVÁ PŘÍRUČKA b. *Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.* [online]. 2008-2021. [cit. 2022-01-21]. Dostupné z WWW: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=disproporcion%C3%A1ln%C3%AD>.
- JAROŠ, Bronislav, BALÍK, Stanislav. *Nové komunální volby v ČR 2002-2017: blokující menšiny? Acta Politologica*. Praha: Univerzita Karlova, 2018, roč. 10, č. 1. s. 139-152. ISSN 1804-1302.
- JÜPTNER, Petr, POLINEC, Martin, a další. *Evropská lokální politika 2*. Praha: Institut politologických studií FSV UK, 2009. ISBN 978-80-254-3510-6.
- KADLEC, Matěj. *Z dějin Libuše: 700 let Libuše. U nás*. [online]. Praha: MČ Praha-Libuš, Červenec 2021. Místní kapsář. [cit. 2022-01-30]. Dostupný na: <<https://www.praha-libus.cz/zpravodaj/11350-u-nas-07-082021>>.
- KANTA, Antonín. *Nová Libuš. U nás*. [online]. Praha: MČ Praha-Libuš, 3. Leden 2022. [cit. 2022-02-23]. s. 12-15. Dostupný na: <<https://www.praha-libus.cz/zpravodaj/11839-u-nas-012022>>.
- KOLÁŘOVÁ, Hana, KADLEC, Matěj. *Libuš ani Písnice nejsou Manhattan. U nás*. Praha: MČ Praha-Libuš. [online]. 1. Leden 2011. [cit. 2022-02-06]. s. 3-4. Dostupný na: <<https://www.praha-libus.cz/zpravodaj/4076-u-nas-012011>>.

- KOUBEK, Jiří. Slovo starosty. *U nás*. Praha: MČ Praha-Libuš. [online]. 1. Prosinec 2014, [cit. 2022-02-28]. str. 3. Dostupný na: <<https://www.praha-libus.cz/zpravodaj/4033-u-nas-1214>>.
- KOUBEK, Jiří. Slovo starosty. *U nás*. Praha: MČ Praha-Libuš. [online]. Listopad 2021. [cit. 2022-03-03]. str. 3. Dostupný na: <<https://www.praha-libus.cz/zpravodaj/11678-u-nas-112021>>.
- KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2786-1.
- KUČERA, Petr. *Libuš povede staronový starosta Jiří Koubek z TOP 09*. [online] 6. Listopad 2018. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z WWW: <https://www.top09.cz/regiony/praha/tiskove-zpravy/libus-povede-staronovy-starosta-jiri-koubek-z-top-09-25100.html>.
- LEBEDA, Tomáš. Proporcionalita volebních formulí poměrných systémů. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*. [online]. Institute of Sociology of the Academy of Sciences of the Czech Republic, 2006, Vol. 42, No. 5, p. 883-912. [cit. 2022-01-23]. Dostupný na JSTOR: <<https://www.jstor.org/stable/41132316>>.
- LYPYNSKA, A OLENA. Local elections and straffing of local self-government. *Economics: Time Realities. Scientific journal*. [online]. 2020, No. 4 (50), p. 5-11. [cit. 2022-01-24]. Dostupné na: <https://zenodo.org/record/4479042#.Ye7NL_7MJPY>.
- MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. *Mapa městských částí*. [online]. 2022. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z WWW: https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/mestske_casti/index.html.
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA - LIBUŠ a. *Finanční výbor*. [online]. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z WWW: <https://www.praha-libus.cz/skupina-osob/7975-financni-vybor>.
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA - LIBUŠ b. *Kluby seniorů*. [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW: <https://www.praha-libus.cz/kluby-senioru>.
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA - LIBUŠ c. *Sportovní organizace*. [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW: <https://www.praha-libus.cz/sportovni-organizace>.
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA - LIBUŠ d. *Volný čas*. [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW: <https://www.praha-libus.cz/volny-cas>.
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA - LIBUŠ e. *Zápis a usnesení ze zasedání ZMČ*. [online]. 11. Leden 2022. [cit. 2022-02-03]. Dostupné z WWW: https://www.praha-libus.cz/sites/default/files/zapis/2022/01/priloha_k_usneseni_z_2_2022_rozpocet_2022.pdf
- .

- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA - LIBUŠ f. *Správní úřady*. [online]. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z WWW: <https://www.praha-libus.cz/spravni-urady>.
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA - LIBUŠ g. *Základní údaje o MČ*. [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z WWW: <https://www.praha-libus.cz/zakladni-udaje-o-mc>.
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA - LIBUŠ h. *Historie v kostce*. [online]. [cit. 2022-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.praha-libus.cz/historie-v-kostce>.
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA - LIBUŠ i. *Cyklostezky*. [online]. [cit. 2022-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.praha-libus.cz/cyklostezky>.
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA - LIBUŠ j. *Zastupitelstvo MČ*. [online]. [cit. 2022-02-01]. Dostupné z WWW: <https://www.praha-libus.cz/skupina-osob/7972-zastupitelstvo-mc>.
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA - LIBUŠ k. *Rada MČ*. [online]. [cit. 2022-02-01]. Dostupné z WWW: <https://www.praha-libus.cz/skupina-osob/7974-rada-mc>.
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA - LIBUŠ l. *Zápisy a usnesení ze zasedání ZMČ*. [online]. 2014 - 2022. [cit. 2022-02-03]. Dostupné z WWW: https://www.praha-libus.cz/sites/default/files/zapis/2022/01/zmc_libus_11_1_steno.pdf.
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA - LIBUŠ m. *Jak jsme hlasovali*. [online]. 2014 - 2022. [cit. 2022-02-03]. Dostupné z WWW: https://www.praha-libus.cz/sites/default/files/tabulka_hlasovani_2022_01_11.pdf.
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA - LIBUŠ n. *Usnesení ze zasedání RMČ*. [online]. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z WWW: <https://www.praha-libus.cz/usneseni-ze-zasedani-rmc>.
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Volební okrsky*. [online]. [cit. 2022-02-06]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/volby/clanek/volebni-okrsky.aspx>.
- OBEČNĚ ZÁVAZNÁ VYHLÁŠKA č. 55/2000. hl. m. Prahy, ze dne 01.07.2001
- PICHOVÁ, Šárka. Co se nám povedlo opravit a postavit v roce 2021. *U nás*. [online]. Praha: MČ Praha-Libuš. 3. Leden 2022, [cit. 2022-02-23]. s. 9-10. Dostupný na: <<https://www.praha-libus.cz/zpravodaj/11839-u-nas-012022>>.
- RADA MČ. *Organizační řád Úřadu městské části Praha - Libuš*. [online]. 1. Listopad 2017. [cit. 2022-02-03]. Dostupné z WWW: https://www.praha-libus.cz/sites/default/files/organizacni_rad_platny_od_1_11_2017.pdf.
- RYŠAVÝ, Dan. Komunální je komunální a velká je velká! K hypotéze politizace lokálních politických elit. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*. [online]. Institute of Sociology of the Czech Academy of Sciences, Říjen 2006, Vol. 42, No. 5, p. 953-970. [cit. 2022-01-23]. Dostupný na JSTOR: <<https://www.jstor.org/stable/41132319>>.

- SEMOTANOVÁ, Eva, a další. *100 let proměn hranic našich regionů*. [online]. 2018. [cit. 2022-01-12]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/100-let-promen-hranic-nasich-regionu.aspx>.
- SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY a. *Informace a zajímavosti: Slovník pojmů z parlamentní praxe*. [online]. [cit. 2022-01-17]. Dostupné z WWW: https://www.senat.cz/informace/slovník_pojmu.php.
- SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY b. *Informace a zajímavosti: Slovník pojmů z parlamentní praxe*. [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z WWW: https://www.senat.cz/informace/slovník_pojmu.php.
- SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Komora statutárních měst*. [online]. [cit. 2022-01-27]. Dostupné z WWW: <https://www.smocr.cz/cs/pro-cleny/komora-statutarnich-mest>.
- UNITED CITIES AND LOCAL GOVERNMENTS. *Decentralization and Local Democracy in the World*. Barcelona: World Bank Publications, 2008. ISBN 978-0-8213-7735-2.
- VALEŠ, Lukáš, a další. *Politické aspekty veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2006. ISBN 80-7380-010-1.
- ZAJÍČEK, Jakub, a další. *Metro D*. [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z WWW: <https://iprpraha.cz/assets/files/files/58f9c7bbb4cbc7c46957a87a3d697e47.pdf>.
- ZÁKON č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky.
- ZÁKON č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení).
- ZÁKON č. 129/2000 Sb. o krajích (krajské zřízení).
- ZÁKON č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze.
- ZÁKON č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
- ZÁKON č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů.
- ŽANTOVSKÝ, Michael. *HAVEL*. Praha: Argo, 2014. ISBN 978-80-257-1213-9.